

BULLETIN

ODDELENIA DOKUMENTÁCIE, ANALYTIKY A KOMPARATISTIKY
KANCELÁRIE NAJvyššieho súdu slovenskej republiky

**Zdravotná kríza Covid-19
Prehľad judikatúry ESLP**

**Súdny systém
Rakúska**

**Vykonávanie dôkazov
Príručka judikatúry k čl. 6 dohovoru**

**Nariadenie 32021R1529
Nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)**

**Výber rozhodnutí súdov členských štátov EÚ
z oblasti správneho práva (JuriFast)**

X. ročník

ISSN: 2453-7705

2/2021

ČLÁNKY

Súdny systém Rakúska3
JUDr. Mária Šášiková, JUDr. PhDr. Maroš Valach, PhD.

LEGISLATÍVA

Nariadenie 32021R1529
Nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)8
JUDr. Mária Matisová, Mgr. Nina Poláková

Z JUDIKATÚRY

Podané predbežné otázky — SD EÚ12
Mgr. Nina Poláková

Rozhodnuté predbežné otázky — SD EÚ13
Mgr. Nina Poláková

Z rozhodovacej činnosti SD EÚ18
JUDr. Tatiana Siranko Kanáliková, PhD.

Výber rozhodnutí súdov členských štátov EÚ z oblasti správneho práva (JuriFast)25
Mgr. Barbara Babáková, Mgr. Nina Poláková, Mgr. Tomáš Turner

Zdravotná kríza Covid-19
Prehľad judikatúry ESEP28
JUDr. Mária Siegfriedová, Kancelária ÚS SR

Vykonávanie dôkazov
Príručka judikatúry ESEP k čl. 6 dohovoru z trestnoprávneho hľadiska37
Mgr. Barbara Babáková

Vážené kolegyně, kolegovia, milí čitatelia,

s radosťou Vám predstavujeme druhé tohtoročné číslo Bulletinu Oddelenia analytiky, dokumentácie a komparatistiky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorom sa môžete dozvedieť zaujímavé informácie z oblasti európskeho súdnictva a legislatívy.

V rámci článkov venujúcich sa súdnym systémom by sme Vás tentoraz radi oboznámili so súdnym systémom Rakúska.

V rubrike venujúcej sa európskej legislatíve sme sa zamerali na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1529 z 15. septembra 2021, ktorým sa zriaďuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III), ktorého všeobecným cieľom je podpora štátov, ktoré požiadali o pristúpenie k Únii pri prijímaní a vykonávaní politických, inštitucionálnych, právnych, správnych, sociálnych a hospodárskych reforiem, ktoré sa od nich v záujme dodržiavania hodnôt Únie požadujú.

Tiež sa môžete oboznámiť s rozhodnutiami vnútroštátnych súdov členských štátov EÚ v oblasti správneho súdnictva z databázy JuriFast Združenia štátnych rád a najvyšších správnych súdov EÚ.

Výber judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva Vám prináša aktuálnu tému súvisiacu so zdravotnou krízou COVID-19 a otázkami, ktoré vyvoláva vo vzťahu k ustanoveniam Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, najmä pokiaľ ide o právo na život, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, práva na slobodu a bezpečnosť, práva na spravodlivé súdne konanie, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, slobodu náboženského vyznania, slobodu prejavu, slobodu združovania, ochranu majetku a slobodu pohybu.

V závere bulletinu vám predkladáme preklad kapitoly Príručky judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z trestnoprávneho hľadiska – Vykonávanie dôkazov.

Prajeme Vám príjemné čítanie a pokojné prežitie blížiacich sa sviatkov.

JUDr. Ján Šikuta, PhD.

predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

BULLETIN

odborný recenzovaný právnický časopis

Vydáva:

Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky
Oddelenie dokumentácie, analytiky a komparatistiky
Župné námestie 13, 814 90 Bratislava

Vychádza dvakrát ročne v online verzii

Zodpovedný redaktor: Barbara Babáková

Korektúra: Barbara Babáková

Toto číslo vyšlo dňa 15. 12. 2021

ISSN 2453-7705

Názory a postoje vyjadrené v príspevkoch sú názormi ich autorov a nemožno ich považovať za názory Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Súdny systém Rakúska

Rakúsko ako spolková republika zaraďuje súdnictvo výlučne pod spolkovú právomoc. Jednotlivé spolkové krajiny si preto nemôžu zriaďovať samostatné súdy. Súdny systém je oddelený od správneho súdnictva a správne súdy nepatria do pôsobnosti ministerstva spravodlivosti. Právomoc všeobecných súdov je daná v občianskych, obchodných, pracovných, sociálnych a trestných veciach, pričom niektoré oblasti súdnictva spravujú nezávislé tribunály (*weisungsfreie richterliche Senate*), ktoré podliehajú osobitným pravidlám.

Súdny systém tvoria:

- spolkové ministerstvo spravodlivosti,
- všeobecné súdy,
- prokuratúra,
- inštitucionálny systém trestania.

Spolkový minister spravodlivosti je na vrchole súdnej správy. Zodpovedá za chod spolkového ministerstva spravodlivosti a je jedným z najvyšších správnych orgánov krajiny a členom vlády. Má na starosti riadenie, koordináciu a najvyššiu kontrolu nad rezortom a všetkými pridruženými útvarmi.

Súdy sú štátnymi orgánmi zriadenými na základe zákona, ktoré v konaní rozhodujú o občiansko-právnych nárokoch a trestných obžalobách. Sudcovia sú nezávislí a nestranní, viazaní iba samotným právnym poriadkom a nie je ich možné odvolať ani preložiť z funkcie.

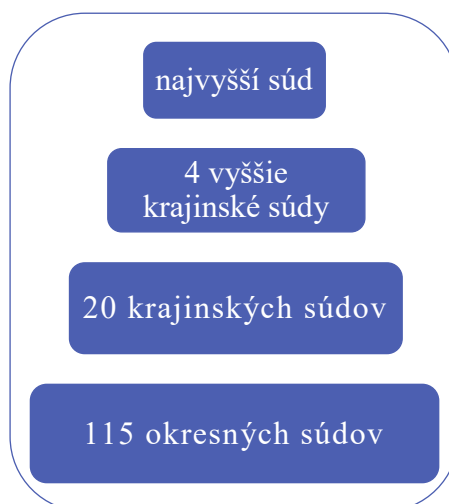
Prokuratúry sú orgány oddelené od súdov. Ich úlohou je ochrana verejného záujmu pri výkone trestného súdnictva vedením prí-

pravného konania, trestného stíhania a podaním obžaloby v trestnom konaní.

Inštitucionálny systém trestania tvoria ústavy pre výkon trestu a zariadenia probačného systému. V Rakúsku je 27 väzníc. Okrem toho existuje niekoľko väzníc, ktoré sú čiastočne prevádzkované ako poľnohospodárske podniky.

VŠEOBECNÉ SÚDY

V Rakúsku je právomoc súdov organizovaná na štyroch úrovniach.

Na najnižšej organizačnej úrovni je v súčasnosti 115 okresných súdov (*Bezirksgerichte/BG*), na ktorých celkovo pracuje približne 710 sudcov. Veľkosť okresných súdov sa značne líši. Najväčším okresom s najväčším počtom sudcov, viac ako 40, je Viedeň – Innere Stadt s Okresným súdom Viedeň Innere Stadt (*BG Innere Stadt Wien*). Zatiaľ čo na najmenších okresných súdoch je nápad, a preto aj počet sudcov veľmi nízky. Nápad dokonca nemusí dostatočne vyťažiť ani jediného sudcu, a preto sudcovia zvyknú popritom vybavovať agendu aj na inom okresnom súde.

Okresné súdy sú prvou inštanciou, ktorá rozhoduje v občiansko-právnych veciach, pričom maximálna sporná suma je limitovaná výškou 15 000 eur. Okresné súdy rozhodujú aj o niektorých iných sporoch, a to bez ohľadu na výšku nárokov. Takými sú najmä spory rodinné a nájomné. Navyše, okresné súdy rozhodujú v trestných veciach v prípade trestných činov sankcionovaných pokutou alebo trestom odňatia slobody s hornou hranicou trestu odňatia slobody neprevyšujúcou jeden rok.

Druhou organizačnou úrovňou je 20 rakúskych krajských súdov (*Landesgerichte/LG*), ktoré v zásade zodpovedajú za všetky oblasti výkonu spravodlivosti. Vo Viedni a Grazi je krajský súd s výlučnou právomocou v občianskych veciach a krajský súd s výlučnou právomocou v trestných veciach. Okrem toho je vo Viedni Obchodný súd (*Handelsgericht/HG*) a Súd pre pracovné a sociálne veci (*Arbeits- und Sozialgericht/ASG*).

Na krajských súdoch pracuje celkovo okolo 740 sudcov, ich počet na jeden súd sa pohybuje od 12 do 70. Krajské súdy rozhodujú ako súdy prvého stupňa o všetkých právnych veciach, na ktoré nie sú príslušné okresné súdy a okrem toho rozhodujú ako súdy druhého stupňa o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov.

Tretiu organizačnú úroveň tvoria 4 vyššie krajské súdy (*Oberlandesgerichte/OLG*), kde v súčasnosti pracuje približne 190 sudcov. Tieto druhostupňové súdy sú odvolacie súdy pre všetky občianske a trestné veci a zároveň tieto súdy plnia osobitnú funkciu

Súdny systém Rakúska

v správe súdneho systému. Predseda vyššieho krajiného súdu je riaditeľ zodpovedný za správu všetkých súdov v jeho súdnom obvode. V tejto funkcii je jeho jediným a bezprostredným nadriadeným spolkový minister spravodlivosti.

V Rakúsku sú v súčasnosti zriadené tieto 4 vyššie krajiné súdy:

- Vyšší krajiný súd Viedeň (*OLG Wien*) pre spolkové krajiny Viedeň, Dolné Rakúsko a Burgenland,
- Vyšší krajiný súd Graz (*OLG Graz*) pre spolkové krajiny Štajersko a Korutánsko,

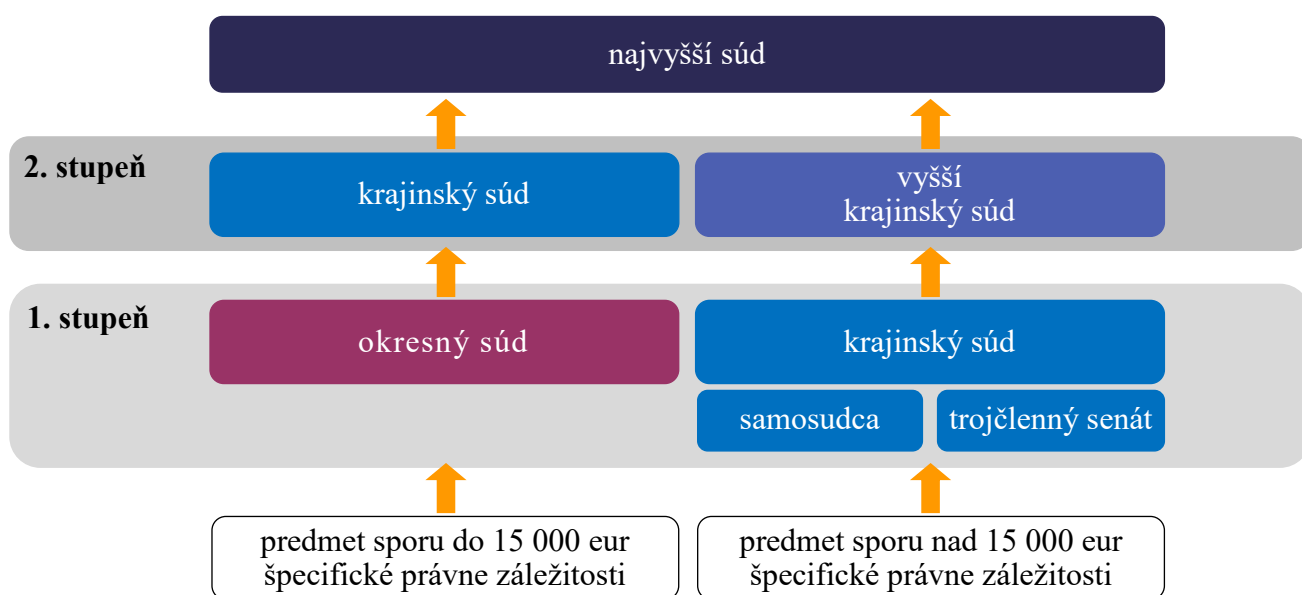
- Vyšší krajiný súd Linz (*OLG Linz*) pre spolkové krajiny Horné Rakúsko a Salzburg a
- Vyšší krajiný súd Innsbruck (*OLG Innsbruck*) pre spolkové krajiny Tirolsko a Vorarlbersko.

Najvyššou inštanciou v občianskych a trestných veciach je rakúsky najvyšší súd (*Oberster Gerichtshof/OGH*) vo Viedni, kde rozhoduje 67 sudcov.

Najvyšší súd vo Viedni je najvyššou inštanciou v občiansko-právnych a trestných veciach. Žiadny ďalší opravný prostriedok

(v rámci Rakúska) nie je proti jeho rozhodnutiam prípustný. Právomoc najvyššieho súdu je hlavným predpokladom pre zabezpečenie jednotného uplatňovania práva v celej krajine. Hoci súdy nižšieho stupňa nie sú jeho rozhodnutiami viazané zo zákona, spravidla sa judikatúrou najvyššieho súdu riadia.

Organizáciu súdov na štyroch úrovniach nemožno zamieňať s totožným počtom dostupných opravných prostriedkov, respektíve s tým, koľkokrát vec preskúma súd.

Fázy odvolania

Fázy odvolania v občianskych veciach

V občianskych veciach možno dosiahnuť, aby sa prípadom zaoberali tri súdy (prvotné posúdenie súdom prvého stupňa plus dve fázy odvolania).

Príslušnosť okresných súdov v občianskych veciach, vrátane

obchodných, závisí, na jednej strane od spornej sumy (tzv. peňažná jurisdikcia; od 1. januára 2013 hranica z hľadiska výšky v spore je 15 000 eur) a na druhej strane od druhu záležitosti (tzv. špecifická jurisdikcia, napr. určité právne záležitosti, ako sú záležitosti pôvodu alebo rodičovstva, záležitosti výživného a manželské záležitosti, exekú-

cie, konkurzy, reštrukturalizácie dlhu a väčšina nesporných záležitostí rozhodne patrí do pôsobnosti okresného súdu). Tam, kde majú okresné súdy právomoc v občianskych veciach, odvolania rieši krajiný súd, ktorý je v takom prípade súdom druhého stupňa. V niektorých prípadoch je potom najvyšší súd súdom tretej inštancie.

Súdny systém Rakúska

Ak sporná suma presiahne 15 000 eur alebo ak právna záležitosť inak spadá do špecifickej jurisdikcie krajských súdov v prvom stupni (napr. veci obchodného registra, iné insolvenčné veci, pracovné a sociálne veci alebo veci zodpovednosti za škodu alebo straty spôsobené úradníkmi (*Amtshaftung*)), odvolaním sa bude zaoberať vyšší krajský súd a v prípade potreby aj rakúsky najvyšší súd ako súd tretej inštancie.

Fázy odvolania v trestných veciach

V trestných veciach možno dosiahnuť, aby sa prípadom zaoberali dva sudy (prvotné posúdenie súdom prvého stupňa plus jedno štádium odvolania).

V trestných veciach vykonávajú okresné sudy, ako sudy prvého stupňa, konanie o trestných činoch, za ktoré možno uložiť výlučne pokutu alebo trest odňatia slobody neprevyšujúci jeden rok

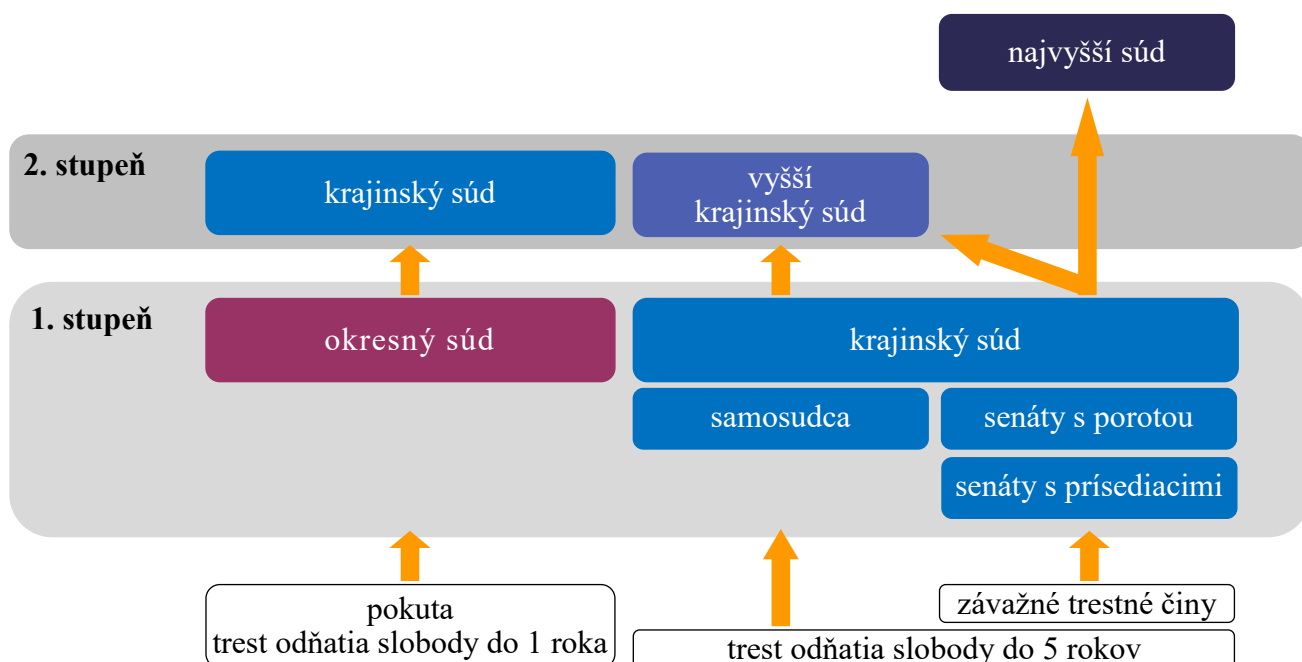
(okrem špecifických trestných činov, pri ktorých je vysoko pravdepodobné, že bude obvinenému uložený trest odňatia slobody, ako napríklad trestný čin vážnej hrozby alebo nátlaku; krajské sudy konajú v týchto prípadoch ako sudy prvého stupňa). Odvolania proti rozhodnutiam v trestných veciach vynesným okresnými súdmi možno podať na krajské sudy, ktoré sú v týchto prípadoch súdmi poslednej inštancie.

Ak je v trestnej veci krajský súd súdom prvého stupňa, rozhoduje samosudca (pokiaľ ide o trestné činy s hornou hranicou trestu odňatia slobody až päť rokov). Proti rozhodnutiu samosudcu, a proti rozhodnutiam krajského súdu sa možno odvolať prostredníctvom opravného prostriedku podaného na vyšší krajský súd.

Senáty pozostávajúce z profesionálnych sudcov a laických sudcov (*Schöffensenate*), zvyčajne zložené z jedného profesio-

nálneho sudcu, resp. v určitých prípadoch z dvoch a vždy z dvoch laických sudcov (prísediacich) rozhodujú o trestných činoch s dolnou hranicou trestu odňatia slobody od päť rokov, ak sa vec nemusí prejednávať v konaní pred porotou.

Senáty s porotou (*Geschworenengerichte*) tvoria traja profesionálni sudcovia a osem laikov – porotcov a porotkyň. Vykonávajú konanie o trestných činoch, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody s dolnou hranicou prevyšujúcou päť rokov a hornou hranicou trestu odňatia slobody prevyšujúcou desať rokov a tiež o politických deliktach (napr. o vlastizrade, či o zapojení do národnosocialistických aktivít). Proti rozsudkom vynesným senátmi s porotou alebo senátmi zloženými z profesionálnych sudcov a prísediacich sa možno odvolať na najvyšší súd.

Súdny systém Rakúska

SPRÁVNE SÚDNICTVO

Správne súdnictvo v Rakúsku prešlo reformou. Momentálne sústavu správneho súdnictva tvoria:

- najvyšší správny súd (*Verwaltungsgerichtshof*),
- spolkový správny súd (*Bundesverwaltungsgericht*),
- spolkový finančný súd (*Bundesfinanzgericht*) a
- 9 krajinských správnych súdov.

VEREJNOPRÁVNE SÚDY

Okrem rakúskeho najvyššieho súdu vo Viedni sú ešte dva najvyššie súdy, ktoré však stoja mimo jurisdikcie súdov, a to rakúsky ústavný súd (*Verfassungsgerichtshof*) a najvyšší správny súd (*Verwaltungsgerichtshof*).

Rakúsky ústavný súd je zložený zo 14 členov menovaných spolkovým prezidentom; niektorých navrhuje spolková vláda, niektorých dolná komora Rakúska. Predovšetkým preskúmava spolkové a štátne zákony z hľadiska ich ústavnosti, ako aj zákonnosť právnych predpisov a rozhodnutí správnych orgánov.

Rakúsky najvyšší správny súd pozostáva zo 69 sudcov a na návrh preskúmava zákonnosť rozsudkov správnych súdov.

PROKURATÚRA

Štátne prokuratúry sú osobitné orgány oddelené od súdov, ktorých úlohou je ochrana verejných záujmov pri výkone trestného súdnictva. Ide predovšetkým o vznesenie obvinenia a podanie obžaloby v trestnom konaní.

Prokuratúry sú súdne orgány, ale na rozdiel od súdov nie sú nezávislé. Majú hierarchickú štruktúru a sú viazané pokynmi vyšších štátnych prokuratúr a v konečnom dôsledku aj pokynmi spolkového ministra spravodlivosti.

Vydávanie pokynov prebieha v zmysle zákonnej úpravy. Pokyn od vyššej prokuratúry, resp. od spolkového ministra spravodlivosti možno vydať len v písomnej forme a musí obsahovať vyhlásenie a odôvodnenie. Všetky prijaté pokyny sa musia znamenať v trestnom spise.

Spolkový minister spravodlivosti nesie ministerskú zodpovednosť, a je zodpovedný a povinný poskytnúť informácie parlamentu. Úrady štátnej prokuratúry sú teda podriadené nadriadeným úrovniám prokuratúr. Je to potrebné aj preto, že, na rozdiel od rozhodnutí súdov, ich rozhodnutia nemožno napadnúť žiadnym opravným prostriedkom. Organizácie stupne prokuratúr v podstate zodpovedajú úrovniám organizácie súdov. Pri každom krajinskom súde, ktorý má na starosti trestné veci, je zriadená prokuratúra. Prokurátori týchto súdov majú na starosti podávanie obžaloby pred krajinskými súdmi a okresnými súdmi v príslušných krajinských obvodoch. Obžaloby na okresných súdoch spravidla predkladajú okresní prokurátori. Sú to verejní činitelia s osobitnou odbornosťou, ale nevyžaduje sa, aby mali vysokoškolské vzdelanie.

Rakúske súdnictvo je viac ako desať rokov konfrontované s rastúcim počtom najobjemnejších hospodárskych trestných vecí s viacerými medzinárodnými dô-

sledkami. Zvýšená zložitnosť takýchto konaní vyžaduje nové koncepcie a štruktúry na dosiahnutie efektívnosti a úspechu zásahov vyšetrovacích orgánov.

Vyššie prokuratúry sú o úroveň vyššie, ako okresné prokuratúry a boli zriadené na krajinských odvolacích súdoch vo Viedni, Grazi, Linzi a Innsbrucku. Okrem toho, že vykonávajú pôsobnosť prokuratúry na vyšších krajinských súdoch, sú zodpovedné aj za dohľad nad všetkými okresnými prokuratúrami vo svojom obvode a podliehajú priamo spolkovému ministrovi spravodlivosti.

Generálna prokuratúra, zriadená pri najvyššom súde, má špeciálne postavenie. Generálny prokurátor podlieha priamo spolkovému ministrovi spravodlivosti, nemá však právo vydávať pokyny verejnosti či prokurátorom, ani nevznáša obvinenia, ale má na starosti podporu najvyššieho súdu. Pri tejto úlohe je osobitne oprávnený podávať takzvané odvolanie pre nezákonnosť, prostredníctvom ktorého dohliada na dodržiavanie zákona v trestných veciach, v ktorých strany nemajú (ďalej) možnosť odvolania na najvyšší súd. Napomáha zachovávanie jednotnosti práva, ako aj poskytovanie právnej istoty vo veciach trestného práva.

ŠTATISTIKA

Z približne 8,8 milióna ľudí, ktorí žijú v Rakúsku (z toho 7,5 mil. rakúskych občanov):

- približne 6 200 pracuje ako právnik,
- približne 2 000 pracuje ako (profesionálny) sudca

Súdny systém Rakúska

na súde, ďalších 68 pracuje na najvyššom správnom súde a približne 610 na federálnych a regionálnych správnych súdoch,

- približne 710 pracuje ako súdny úradník (*Rechtspfleger*),
- približne 515 pracuje ako notár a
- približne 495 pracuje ako prokurátor.

Ročná štatistika súdnych konaní

Zo 3,4 milióna konaní ročne:

- 2,8 milióna napadne okresným súdom,
- 325 000 tisíc napadne krajským súdom,
- 189 000 tisíc napadne vyšším krajským súdom a
- 9 000 tisíc napadne najvyššiemu súdu.

Zdroje:

1. *Die österreichische Justiz* [online]. Viedeň : Spolkové ministerstvo spravodlivosti, 2020 [cit. 2021-12-03]. Dostupné na internete: https://www.justiz.gv.at/file/8ab4ac8322985dd501229d51f74800f7.de.0/broschuere_oej_202008_download_endversion.pdf?forcedownload=true.

2. *Legal Professions in Austria* [online]. Viedeň : Spolkové ministerstvo ústavných záležitostí, reforiem, deregulácie a spravodlivosti, 2018 [cit. 2021-12-03]. Dostupné na internete: https://www.justiz.gv.at/file/8ab4ac8322985dd501229d51f74800f7.de.0/legal%20professions%20in%20a_en_2018_web.pdf?forcedownload=true.

3. *The Austrian Judicial System* [online]. Viedeň : Spolkové ministerstvo ústavných záležitostí, reforiem, deregulácie a spravodlivosti, 2018 [cit. 2021-12-03]. Dostupné na internete: https://www.justiz.gv.at/file/8ab4ac8322985dd501229d51f74800f7.de.0/cover_und%20text_the%20austrian%20judicial%20system_neu.pdf?forcedownload=true.

4. *The judiciary in Austria* [online]. Viedeň : Spolkové ministerstvo spravodlivosti Rakúskej republiky – Odbor európskych a medzinárodných záležitostí, 2021 [cit. 2021-12-03]. Dostupné na internete: [https://www.justiz.gv.at/file/8ab4ac8322985dd501229d51f74800f7.de.0/pr%C3%A4sentation_justiz\(en\)_stand_april_2021_pptx.pdf?forcedownload=true](https://www.justiz.gv.at/file/8ab4ac8322985dd501229d51f74800f7.de.0/pr%C3%A4sentation_justiz(en)_stand_april_2021_pptx.pdf?forcedownload=true).

Dĺžka civilného konania v Rakúsku

Okresný súd		
rok	konania	dĺžka
2015	48 193	8,5 mes.
2016	45 266	8,7 mes.
2017	42 600	8,3 mes.
2018	42 484	8,7 mes.
2019	42 188	8,5 mes.
2020	37 042	9,4 mes.

Krajský súd		
rok	konania	dĺžka
2015	10 454	19,4 mes.
2016	10 788	20,8 mes.
2017	9 971	17,7 mes.
2018	10 444	18,6 mes.
2019	10 309	18,6 mes.
2020	9 216	18 mes.

Dĺžka trestného konania v Rakúsku

Okresný súd		
rok	konania	dĺžka
2015	164 152	5,1 mes.
2016	173 690	4,5 mes.
2017	184 817	4,8 mes.
2018	179 809	4,8 mes.
2019	181 802	4,3 mes.
2020	144 295	5,5 mes.

Krajský súd		
rok	konania	dĺžka
2015	66 459	3,8 mes.
2016	65 006	4,2 mes.
2017	66 102	3,8 mes.
2018	65 581	4,2 mes.
2019	68 905	4,1 mes.
2020	63 484	4,3 mes.

Prokuratúra sa musí každý rok zaoberať približne 520 000 obvineniami.

JUDr. Mária Šášiková,
JUDr. PhDr. Maroš Valach, PhD.
Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Nariadenie 32021R1529

Nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)

[Nariadením Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/1529 z 15. septembra 2021](#) sa zriaďuje nástroj predvstupovej pomoci (v angličtine „*Instrument for Pre-Accession assistance*“, ďalej len „nástroj IPA III“) na obdobie trvania viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027, stanovujú sa ciele nástroja IPA III, rozpočet na obdobie rokov 2021 – 2027, formy pomoci Únie a pravidlá jej poskytovania.

V článku 49 [Zmluvy o Európskej únii](#) sa stanovuje, že každý európsky štát, ktorý rešpektuje hodnoty úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám a zaviazá sa uvedené hodnoty podporovať, môže požiadať o členstvo v Únii. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.

Európsky štát, ktorý požiadal o prístupenie k Únii, sa môže stať členským štátom Únie, len keď sa potvrdí, že úplne spĺňa kritériá prístupu stanovené na zasadnutí Európskej rady v Kodani v júni 1993 a za predpokladu, že Únia má kapacitu integrovať nového člena.

Európska rada udelila štatút kandidátskej krajiny Albánskej republike, Islandu, Čiernej Hore, Severomacedónskej republike, Srbskej republike a Tureckej republike. Potvrdila európsku perspektívu západného Balkánu na základe procesu stabilizácie a pridruženía, ktorý zostáva spoločným rámcom pre vzťahy so západ-

ným Balkánom. V marci 2015 vláda Islandu požiadala Úniu, aby Island viac nepovažovala za kandidátsku krajinu, avšak bez toho, aby žiadosť Islandu o členstvo oficiálne stiahla.

K CIEĽOM NÁSTROJA IPA III

Všeobecným cieľom nástroja IPA III je podpora prijímateľov:

- Albánskej republiky,
- Bosny a Hercegoviny,
- Islandu,
- Kosova,
- Čiernej Hory,
- Severomacedónskej republiky,
- Srbskej republiky a
- Tureckej republiky (ďalej len „prijímateľa“),

pri prijímaní a vykonávaní politických, inštitucionálnych, právnych, správnych, sociálnych a hospodárskych reforiem, ktoré sa od týchto prijímateľov požadujú v záujme dodržiavania hodnôt Únie a postupného zosúladenia sa s pravidlami, normami, politikami a postupmi Únie so zreteľom na budúce členstvo v Únii. Nástroj IPA III tak prispieva k vzájomnej stabilite, bezpečnosti, mieru a prosperite.

Nástroja IPA III má však okrem všeobecného cieľa aj **špecifické ciele**, ktorými sú posilnenie právneho štátu, demokracia, dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, a to aj prostredníctvom podpory nezávislého súdnictva, posilnenie bezpečnosti a boja proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, dodržiavania medzinárodného práva, slobody a priaznivého prostredia pre občiansku spoločnosť, podporovanie nediskriminácie a tolerancie,

zabezpečenie dodržiavania práv osôb patriacich k menšinám a podpora rodovej rovnosti, zlepšenie riadenia migrácie vrátane riadenia hraníc a boja proti neregulárnej migrácii, ako aj riešenia núteného vysídľovania, posilnenie účinnosti verejnej správy a podpora transparentnosti, štrukturálnej reformy a dobrej správy vecí verejných na všetkých úrovniach vrátane oblastí verejného obstarávania a štátnej pomoci, formovanie pravidiel, noriem, politiky a postupov prijímateľov uvedených v prílohe I tak, aby boli v súlade s pravidlami, normami, politikami a postupmi Únie, a posilnenie regionálnej spolupráce, zmiernenia a dobrých susedských vzťahov, ako aj medziludských kontaktov a strategickej komunikácie, posilnenie hospodárskeho a sociálneho rozvoja a súdržnosti s osobitným dôrazom na mládež, a to aj prostredníctvom politik kvalitného vzdelávania a zamestnanosti, prostredníctvom podpory investícií a rozvoja súkromného sektora so zameraním na malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“), ako aj poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, posilnenie ochrany životného prostredia, zvýšenie odolnosti voči zmene klímy, urýchlenie prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, rozvoj digitálneho hospodárstva a spoločnosti a posilnenie udržateľnej prepojenosti vo všetkých jej rozmeroch, podpora územnej súdržnosti a cezhraničnej spolupráce cez pozemné a námorné hranice vrátane nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce. Nariadenie uvádza aj konkrétne tematické priority, ktoré môžu prispieť na dosiahnutie uvedených špecifických cieľov a byť v prijímateľských kandidátskych

Nariadenie 32021R1529

Nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)

krajínach podporené prostredníctvom [nástroja IPA III](#). Napríklad možno uviesť:

- zlepšenie dobrej správy vecí verejných a reforma verejnej správy v súlade so zásadami verejnej správy,
- podpora sociálnej ochrany a začlenenia a boj proti chudobe,
- podpora zamestnanosti, pracovnej mobility a cezhraničného sociálneho a kultúrneho začlenenia.

ROZPOČET

Na vykonávanie nástroja IPA III na obdobie rokov 2021 – 2027 je poskytnuté **finančné krytie v hodnote 14 162 000 000 EUR** v bežných cenách.

POLITICKÝ RÁMEC A VŠEOBECNÉ ZÁSADY

V Kapitole II predmetného nariadenia je bližšie špecifikovaný celkový politický rámec. Podrobnejšie sa rozoberajú úlohy Európskej komisie, ktorá spolu s členskými štátmi sprístupňuje informácie o objeme a pridelovaní pomoci prostredníctvom webových databáz, zaručuje porovnateľnosť údajov, ľahký prístup k nim a ich jednoduchú výmenu a zverejňovanie a tak prispieva k plneniu záväzkov Únie týkajúcich sa zvýšenej transparentnosti a zodpovednosti pri poskytovaní pomoci.

Komisia spolu s členskými štátmi spolupracuje aj pri zabezpečovaní súdržnosti a zamedzení zdvojovaniu pomoci poskytovanej podľa tohto nariadenia a inej pomoci poskytovanej zo strany

Únie, členských štátov a skupiny Európskej investičnej banky v súlade so stanovenými zásadami na posilnenie operačnej koordinácie v oblasti vonkajšej pomoci, a to aj prostredníctvom zlepšenej koordinácie s členskými štátmi na miestnej úrovni a prostredníctvom harmonizácie politík a postupov, najmä s medzinárodnými zásadami účinnosti rozvoja. Takáto koordinácia zahŕňa pravidelné a včasné konzultácie, častú výmenu informácií počas jednotlivých etáp cyklu pomoci, zahŕňa inkluzívne stretnutia zamerané na koordináciu pomoci, a to aj na miestnej úrovni, a predstavuje kľúčový krok v procesoch programovania Únie a členských štátov.

USTANOVENIA SÚVISIACE S VYKONÁVANÍM PROGRAMOVÉHO RÁMCA IPA

Programový rámec IPA na obdobie trvania VFR na roky 2021 – 2027 **stanovuje Komisia**, ktorá aj **vykonáva ročné posúdenie vykonávania programového rámca IPA**. Pri vypracovávaní Programového rámca IPA sa kladie dôraz na:

- súlad Programového rámca IPA s politickým rámcom,
- súlad Programového rámca IPA so všeobecnými zásadami stanovenými v článku 6,
- národné stratégie,
- sektorové politiky.

Programový rámec IPA zahŕňa orientačné pridelenie finančných prostriedkov Únie na tematické oblasti v súlade so špecifickými cieľmi uvedenými vyššie, ktoré sú v prípade potreby rozdelené podľa rokov, a to bez toho, aby

bola dotknutá možnosť kombinovať pomoc, ktorou sa prispieva k dosiahnutiu rôznych špecifických cieľov.

K POMOCI PRE PRIJÍMATEĽOV, POSUDZOVANIU VÝKONNOSTI A ZÁSADE SPRAVODLIVÉHO PODIELU

Cieľom pomoci je zabezpečiť pokrok v prípade všetkých prijímateľov. Pomoc má byť cielená a prispôbená konkrétnej situácii jej prijímateľov, pričom má zohľadniť každé ďalšie úsilie potrebné na splnenie cieľov tohto nariadenia. Pomoc podľa tohto nariadenia sa zakladá na prístupe založenom na výkonnosti a na zásade spravodlivého podielu.

K prístupu založenom na výkonnosti

Rozsah a intenzita pomoci sa líši v závislosti od výkonnosti prijímateľov a posudzuje sa s prihliadnutím na odhodlanie vykonávať reformy a dosahovať v ich vykonávaní pokrok, ako aj od ich potrieb. Osobitná pozornosť sa venuje úsiliu vynakladanému v oblastiach právneho štátu a základných práv, demokratických inštitúcií a reformy verejnej správy, ako aj hospodárskeho rozvoja a konkurencieschopnosti.

K zásade spravodlivého podielu

Potreby a kapacity uvedených prijímateľov sa zohľadnia v súlade so zásadou spravodlivého podielu s cieľom vyhnúť sa neprimerane nízkej úrovni pomoci v porovnaní s inými prijímateľmi.

Nariadenie 32021R1529

Nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)

K VYKONÁVACÍM OPATRENIAM A METÓDAM

Pomoc podľa tohto [nariadenia](#) sa vykonáva prostredníctvom priameho riadenia alebo nepriameho riadenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách prostredníctvom ročných alebo viacročných akčných plánov a opatrení uvedených v hlave II kapitole III [nariadenia \(EÚ\) 2021/947](#). Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov akčné plány (najviac na obdobie siedmich rokov) a opatrenia. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 5 [nariadenia \(EÚ\) č. 182/2011](#). Na toto nariadenie sa uplatňuje hlava II kapitola III nariadenia (EÚ) 2021/947 s výnimkou článku 28 ods. 1 uvedeného nariadenia.

Berúc do úvahy príslušné kapacity uvedených prijímateľov, ako aj zásady dobrej správy vecí verejných, prechod z priameho riadenia zo strany Komisie na nepriame riadenie zo strany prijímateľov má byť postupný. Povinnosťou Komisie je prijať podľa potreby vhodné opatrenia dohľadu na zabezpečenie ochrany finančných záujmov Únie. Komisia môže prechod riadenia zvrátiť v prípade, že si prijímateľ neplní príslušné povinnosti, ciele, zásady a pravidlá stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách.

Európsky parlament môže uskutočňovať pravidelné výmeny názorov s Komisiou týkajúce sa záležitostí, ako je budovanie kapacít vrátane súvisiacej mediácie a dialógu, pozorovaní volieb jeho vlastných programov pomoci.

Rozpočtová podpora sa zakladá na vzájomnej zodpovednosti a spoločnom záväzku k demokracii, ľudským právam a právnemu štátu a poskytuje sa v súlade s článkom 236 [nariadenia \(EÚ, Euratom\) o rozpočtových pravidlách č. 2018/1046](#) a článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/947. Akciami v rámci nástroja IPA III sa podporuje rozvoj parlamentnej kontroly, kapacít auditu a zlepšovanie transparentnosti a prístupu verejnosti k informáciám.

Účast' na postupoch verejného obstarávania, udeľovania grantov a cien v súvislosti s akciami je otvorená pre medzinárodné a regionálne organizácie a pre všetky ostatné fyzické osoby, ktoré sú štátnymi príslušníkmi týchto krajín, ako aj právnické osoby, ktoré sú skutočne usadené v členských štátoch, prijímateľov, zmluvné strany Dohody o Európskom hospodárskom priestore a krajiny, na ktoré sa vzťahuje príloha I k [nariadeniu \(EÚ\) 2021/947](#), a krajiny, ktorým Komisia umožnila recipročný prístup k vonkajšej pomoci. Z hľadiska finančných nástrojov sú prijímatelia oprávnení na podporu prostredníctvom Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj plus a záruky pre vonkajšiu činnosť.

DELEGOVANIE PRÁVOMOCI

Za účelom doplnenia tohto nariadenia alebo zmeny príloh II, III a IV je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v ktorých sa stanovujú určité špecifické ciele a tematické priority pomoci na obdobie platnosti tohto nariadenia, pričom Európsky parla-

ment alebo Rada môžu tieto právomoci kedykoľvek odvolať. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.

Prijatý delegovaný akt nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote:

- dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo
- pred uplynutím uvedenej lehoty, ak Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku.

PRIZNANIE A ZVIDITEĽNIE PÔVODU FINANCOVANIA

V záverečných ustanoveniach nariadenia sa prijímateľom finančných prostriedkov ukladá priznávať pôvod financovania z prostriedkov Únie a zabezpečiť jeho zviditeľnenie najmä pri propagácii akcií a podávaní správ o nich a ich výsledkoch tým, že zdôraznia podporu prijatú od Únie a jej výhody pre ľudí viditeľným spôsobom v komunikačných materiáloch, ktoré súvisia s akciami podporovanými podľa tohto nariadenia, a strategicky poskytnú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.

JUDr. Mária Matisová,
Mgr. Nina Poláková
Kancelária Najvyššieho súdu
Slovenskej republiky

Nariadenie 32021R1529

Nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1529 z 15. septembra 2021

ktorým sa zriaďuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)

Oblasť úpravy

finančné ustanovenia
externé vzťahy
pristúpenie

Autor predpisu

Európsky parlament
Rada Európskej únie

Úradný vestník

[Ú. v. EÚ L 330, 20. september 2021, s. 1 – 26](#)

Dátum prijatia predpisu

15. september 2021

Dátum účinnosti

20. september 2021

Deskriptor EUROVOC-u

finančný nástroj EÚ
európska integrácia
cezhraničná spolupráca
predvstupová pomoc
európska susedská politika
podpora EÚ

Podané predbežné otázky

Súdny dvor Európskej únie

OBLASŤ OBČIANSKEHO PRÁVA

C-598/21

Všeobecná úverová banka, a. s.

Dátum podania návrhu

28. september 2021

Právna oblasť

- Charta základných práv
- aproximácia právnych predpisov
- ochrana spotrebiteľa

Pôvod prejudiciálnych otázok

Krajský súd v Prešove

Položené prejudiciálne otázky

Článok 47 v spojení s článkami 7 a 38 [Charty základných práv Európskej únie](#) (ďalej len „Charta EÚ“), [Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách](#) (ďalej len „Smernica 93/13/EHS o nekalých podmienkach“), [Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 2006/2004](#) (ďalej len „Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách“) ako aj princíp efektivity práva Európskej únie bránia takej právnej úprave, akou je § 53 ods. 9, § 565 [Občianskeho zákonníka](#), podľa ktorých pri predčasnej splatnosti sa nezohľadňuje proporionalita tohto úkonu, najmä závažnosť porušenia povinnosti spotrebiteľov v pomere k výške úveru a dobe jeho splácania?

Pre prípad zápornej odpovede na otázku (nebránia), predkladajúci súd kladie nasledovné otázky:

Článok 47 v spojení s článkami 7 a 38 Charty EÚ, Smernica 93/13/EHS o nekalých podmienkach, Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách ako aj princíp efektivity práva Európskej únie bránia takej judikatúre, ktorá meritórne nezadrží vykonanie záložného práva súkromnou dražbou nehnuteľnosti predstavujúcej obydlie spotrebiteľov prípadne iných osôb a súčasne nezohľadňuje závažnosť porušenia povinnosti spotrebiteľa vo vzťahu k výške úveru a úverovému obdobiu, aj keď existuje iný spôsob uspokojenia pohľadávky poskytovateľa úveru súdnou exekúciou, v rámci ktorej predaj obydlija zaťaženého záložným právom nie je prioritným?

Má sa článok 3 ods. 1 smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že ochrana spotrebiteľa pred nekalými obchodnými praktikami pri úverovaní spotrebiteľov sa vzťahuje aj na akékoľvek spôsoby uspokojovania pohľadávky poskytovateľa úveru vrátane kontraktácie nového úveru dohodnutého na úhradu záväzkov z predchádzajúceho úveru?

Má sa smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že za nekalú obchodnú praktiku sa považuje aj konanie dodávateľa, ktorý poskytuje opakovane úvery spotrebiteľovi, ktorý nie je schopný splácať úvery a to tak, že vzniká z toho reťaz úverov, ktoré dodávateľ spotrebiteľovi reálne nevypláca, ale si ich dodávateľ pri-

jíma na splnenie predchádzajúcich úverov a celkových nákladov na úvery?

Má sa čl. 2 ods. 2 písm. a) [smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS](#) v spojení s jej desiatym odôvodnením vykladať tak, že nevylučuje pôsobnosť tejto smernice ani na prípady úveru, ktorý má všetky znaky spotrebiteľského úveru, nebol dohodnutý účel úveru, bez nepatrnej časti celý úver si poskytovateľ úveru vymienil na úhradu predchádzajúcich spotrebiteľských úverov, no na zabezpečenie sa dohodlo záložné právo na nehnuteľnosť?

Má sa rozsudok Súdneho dvora Európskej únie [C-377/14](#) z 21. apríla 2016 Radlingerová, Radlinger, ECLI:EU:C:2016:283 vykladať tak, že sa vzťahuje aj na zmluvu o poskytnutí úveru spotrebiteľovi, ak sa takouto zmluvou časť poskytnutého úveru určila na úhradu nákladov dodávateľa úveru?

Mgr. Nina Poláková

Kancelária Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Rozhodnuté predbežné otázky

Súdny dvor Európskej únie

V novom čísle Bulletinu Vám prinášame prehľad rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie o prejudiciálnych otázkach položených slovenskými súdmi. Niektoré z uvedených rozhodnutí nadväzujú na prehľad žiadostí o rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sme spracovali v predchádzajúcom čísle Bulletinu (číslo 1/2021, rubrika: Z judikatúry, strany 49 až 56). Úplné a pôvodné znenia rozsudkov sú dostupné prostredníctvom webovej stránky Súdneho dvora Európskej únie (číslo veci obsahuje hypertextové prepojenie).

OBLASŤ SPRÁVNEHO PRÁVA

C-186/20

Hydina SK s.r.o. proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky

Dátum podania návrhu

29. apríl 2020

Dátum rozsudku

30. september 2021

Právna oblasť

- dane
- daň z pridanej hodnoty

Pôvod prejudiciálnych otázok

Najvyšší súd Slovenskej republiky

Položená prejudiciálna otázka

[Bulletin 2/2020](#), str. 18

Súdny dvor preskúmal všetky tri položené otázky spoločne a rozhodol takto:

Článok 10 Nariadenia Rady (EÚ) č. 904/2010 zo 7. októbra 2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti

dane z pridanej hodnoty v spojení s jeho odôvodnením 25 sa má vykladať v tom zmysle, že nestanovuje lehoty, ktorých prekročenie môže ovplyvniť zákonnosť prerušenia daňovej kontroly stanoveného právom žiadajúceho členského štátu dovtedy, kým žiadaný členský štát neposkytne informácie požadované v rámci mechanizmu administratívnej spolupráce stanoveného týmto nariadením.

Spôsob zodpovedania položených prejudiciálnych otázok súdny dvor odôvodnil nasledovne:

28. Svojimi tromi otázkami, ktoré je potrebné preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 10 nariadenia č. 904/2010 v spojení s jeho odôvodnením 25 vykladať v tom zmysle, že stanovuje lehoty, ktorých prekročenie môže ovplyvniť zákonnosť prerušenia daňovej kontroly stanoveného právom žiadajúceho členského štátu dovtedy, kým žiadaný členský štát neposkytne informácie požadované v rámci mechanizmu administratívnej spolupráce stanoveného týmto nariadením.

29. V tejto súvislosti je v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora potrebné pripomenúť, že na účely výkladu ustanovenia práva Únie je potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj kontext, do ktorého patrí, a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri najmä rozsudky zo 6. októbra 2020, Jobcenter Krefeld, [C-181/19](#), EU:C:2020:794, bod 61 a citovanú judikatúru, ako aj z 24. marca 2021, A, [C-950/19](#), EU:C:2021:230, bod 34).

30. Pokiaľ ide o znenie článku 10 nariadenia č. 904/2010, tento článok stanovuje, že žiadaný orgán musí poskytnúť informácie, ktoré požaduje žiadajúci orgán, tak rýchlo, ako je to len možné, no najneskôr tri mesiace odo dňa prijatia žiadosti, pričom táto lehota sa skráti na obdobie najviac jedného mesiaca v prípade, že žiadaný orgán už uvedenú informáciu má.

31. Ako vyplýva z odôvodnenia 25 tohto nariadenia, tento článok 10 v dôsledku toho stanovuje maximálne lehoty, v rámci ktorých musí žiadaný orgán poskytnúť žiadajúcemu orgánu požadované informácie.

32. V súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 29 tohto rozsudku je však na účely určenia rozsahu pôsobnosti článku 10 nariadenia č. 904/2010 potrebné zohľadniť aj články 11 a 12 tohto nariadenia, ktoré spolu s týmto článkom 10 tvoria oddiel 2 kapitoly II uvedeného nariadenia s názvom „Lehota na poskytovanie informácií“.

33. V tejto súvislosti článok 11 nariadenia č. 904/2010 stanovuje, že v niektorých osobitných kategóriách prípadov si môžu žiadaný a žiadajúci orgán navzájom dohodnúť iné lehoty, ako sú ustanovené v článku 10. Pokiaľ ide o článok 12 tohto nariadenia, toto ustanovenie uvádza, že ak žiadaný orgán nie je schopný odpovedať na žiadosť v stanovenej lehote, musí okamžite písomne informovať žiadajúci orgán o dôvodoch, ktoré mu bránia dodržať túto lehotu, pričom uvedie, kedy bude pravdepodobne schopný odpovedať.

Rozhodnuté predbežné otázky

Súdny dvor Európskej únie

34. Z týchto článkov vyplýva, že normotvorca Únie výslovne počítal s možnosťou príslušných daňových orgánov členských štátov odpovedať na žiadosť o informácie po uplynutí lehôt stanovených v článku 10 nariadenia č. 904/2010.

35. Okrem toho z článkov 11 a 12 nariadenia č. 904/2010 tiež vyplýva, že lehoty stanovené v článku 10 tohto nariadenia sa netýkajú vzťahov medzi príslušnými daňovými orgánmi, ktoré majú spolupracovať v rámci mechanizmu zavedeného uvedeným nariadením a zdaniteľnými osobami, ale len vzťahov medzi týmito orgánmi navzájom. Dotknuté daňové orgány sa totiž v súlade s týmto článkom 11 môžu jednak dohodnúť na dlhšej lehote bez toho, aby boli povinné poradiť sa s dotknutou zdaniteľnou osobou, a jednak podľa tohto článku 12 žiadaný orgán informuje o nemožnosti odpovedať na žiadosť v stanovenej lehote iba žiadajúci orgán, a nie zdaniteľnú osobu.

36. Navyše ani články 10 až 12 nariadenia č. 904/2010, ani žiadne iné ustanovenie tohto nariadenia nestanovujú akýkoľvek dôsledok v prípade prekročenia niektorej z lehôt vyplývajúcich z uplatnenia uvedených článkov príslušnými daňovými orgánmi, a to či už pre tieto orgány, alebo pre zdaniteľné osoby.

37. Zo znenia týchto ustanovení a následne z kontextu, do ktorého patrí tento článok 10, teda vyplýva, že prekročenie niektorej z lehôt stanovených týmto článkom nezakladá dotknutej zdaniteľnej osobe žiadne právo a nemá žiadny špecifický dôsledok,

a to ani pokiaľ ide o zákonosť prerušenia daňovej kontroly stanoveného vnútroštátnym právom žiadajúceho členského štátu, dovtedy, kým žiadaný členský štát neposkytne požadované informácie.

38. Tento výklad potvrdzuje aj cieľ, ktorý sleduje nariadenie č. 904/2010.

39. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa článku 1 ods. 1 tohto nariadenia sa ním majú stanoviť podmienky, za ktorých majú príslušné orgány v členských štátoch zodpovedné za uplatňovanie zákonov o DPH spolupracovať navzájom medzi sebou a s Komisiou, aby zabezpečili dodržiavanie uvedených zákonov, pričom na tento účel stanovuje pravidlá a postupy, ktoré umožnia týmto orgánom, aby spolupracovali a navzájom si vymieňali akékoľvek informácie, ktoré môžu pomôcť dosiahnuť správny výmer DPH, pri kontrole riadneho uplatňovania tejto dane, najmä pri transakciách v rámci Spoločenstva, a v rámci boja proti podvodom súvisiacim s uvedenou daňou.

40. Ako vyplýva z odôvodnení 5 a 7 nariadenia č. 904/2010, cieľom uvedeného nariadenia je prostredníctvom zavedenia spoločného systému spolupráce medzi členskými štátmi, najmä pokiaľ ide o výmenu informácií, prispieť k zabezpečeniu správneho výmeru DPH, najmä pokiaľ ide o činnosti vykonávané na území niektorého z nich, ale ktorých príslušná DPH je splatná v inom členskom štáte. Ako totiž normotvorca Únie uznal v odôvodnení 8 tohto nariadenia, monitorovanie správneho uplatňovania

DPH pri cezhraničných transakciách zdaniteľných v inom členskom štáte, ako je ten, v ktorom je usadený dodávateľ tovaru alebo poskytovateľ služieb, závisí vo väčšine prípadov od informácií, ktoré má členský štát usadenia k dispozícii, alebo ktoré by mohol oveľa jednoduchšie získať tento členský štát (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júna 2020, KrakVet Marek Batko, [C-276/18](#), EU:C:2020:485, bod 43).

41. Preto je potrebné konštatovať, že nariadenie č. 904/2010 sa týka umožnenia administratívnej spolupráce na účely výmeny informácií, ktoré môžu byť potrebné pre daňové orgány členských štátov (rozsudok z 18. júna 2020, KrakVet Marek Batko, [C-276/18](#), EU:C:2020:485, bod 48).

42. Na druhej strane nariadenie č. 904/2010 nemožno vykladať tak, že by priznávalo zdaniteľným osobám konkrétne práva, keďže neobsahuje žiadne výslovné ustanovenie v tomto zmysle (pozri analogicky rozsudok z 20. júna 2018, Enteco Baltic, [C-108/17](#), EU:C:2018:473, bod 105 a citovanú judikatúru).

43. Okrem toho toto nariadenie neupravuje maximálnu dĺžku daňovej kontroly ani podmienky prerušenia takejto kontroly, ak sa začne postup výmeny informácií stanovený týmto nariadením. Preto sa zdaniteľná osoba nemôže odvolávať na uvedené nariadenie s cieľom napadnúť zákonnosť prerušenia daňovej kontroly, ktorá sa jej týka, z dôvodu neprimeranej dĺžky tohto prerušenia.

Rozhodnuté predbežné otázky

Súdny dvor Európskej únie

OBLASŤ OBČIANSKEHO PRÁVA

C-192/20

Prima banka Slovensko a.s. proti HD

Dátum podania návrhu

5. máj 2020

Dátum rozsudku

10. jún 2021

Právna oblasť

- Charta základných práv
- ochrana spotrebiteľov

Pôvod prejudiciálnych otázok

Krajský súd v Prešove

Položená prejudiciálna otázka

Bulletin 2/2020, str. 18

Súdny dvor EÚ po preskúmaní veci rozhodol len o prvej prejudiciálnej otázke, a to takto:

S výhradou overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa má [Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách](#) vykladať v tom zmysle, že nie je uplatniteľná na vnútroštátne ustanovenia, podľa ktorých spotrebiteľ, ktorý uzavrel s predajcom alebo dodávateľom zmluvu o úvere, nemôže byť povinný na základe ustanovení tejto zmluvy v prípade predčasného zosplatnenia úveru platiť predajcovi alebo dodávateľovi bežné úroky za obdobie od rozhodnutia o tomto zosplatnení až do skutočného splatenia požičanej sumy, pokiaľ zaplatenie úrokov z omeškania a iných zmluvných pokút splatných podľa uvedenej zmluvy umožňuje kompenzáciu skutočnej škody, ktorú predajca alebo dodávateľ utrpel.

V odôvodnení svojho rozhodnutia k prvej prejudiciálnej otázke Súdny dvor EÚ vysvetlil:

26. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice [93/13](#), ako ich vykladá Súdny dvor v [rozsudku Banco Santander a Escobedo Cortés](#), majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej spotrebiteľ, ktorý uzavrel s predajcom alebo dodávateľom zmluvu o úvere, nemôže byť povinný na základe ustanovení tejto zmluvy v prípade predčasného zosplatnenia úveru platiť predajcovi alebo dodávateľovi bežné úroky za obdobie od rozhodnutia o tomto zosplatnení až do skutočného splatenia požičanej sumy, pokiaľ zaplatenie úrokov z omeškania a iných zmluvných pokút splatných podľa podmienok tejto zmluvy umožňuje kompenzáciu skutočnej škody, ktorú predajca alebo dodávateľ utrpel.

27. Na úvod treba spresniť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania na jednej strane vyplýva, že podľa § 519 [Občianskeho zákonníka](#) má veriteľ v prípade omeškania so splácaním peňažného dlhu nárok na náhradu škody, ktorá z toho vyplýva, pokiaľ táto škoda nie je pokrytá úrokmi z omeškania, ktorých výška je v súvislosti so zmluvami o spotrebiteľskom úvere podľa § 3a nariadenia vlády č. [87/1995](#) obmedzená.

28. Na druhej strane podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať práv, ktoré mu tento zákonník alebo osobitné ustanovenia priznávajú, ani inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

29. Podľa vnútroštátneho súdu je cieľom týchto vnútroštátnych ustanovení zaručiť ochranu spotrebiteľa v rozsahu, v akom spotrebiteľ nemôže byť povinný v prípade predčasného zosplatnenia zmluvy o úvere, ktorú uzavrel s predajcom alebo dodávateľom, platiť bežné úroky, keďže platba úrokov z omeškania a prípadných pokút stanovených v tejto zmluve, ako aj prípadnej náhrady škody, pokrývajú škodu, ktorú tento predajca alebo dodávateľ skutočne utrpel.

30. V rozsahu, v akom sa vnútroštátny súd svojou prvou otázkou pýta, či článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice [93/13](#) bránia uvedeným vnútroštátnym ustanoveniam, treba uviesť, že cieľom tejto smernice je podľa jej článku 1 ods. 1 aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov týkajúce sa nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.

31. Okrem toho podľa článku 1 ods. 2 uvedenej [smernice](#) zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia, nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice.

32. V tejto súvislosti Súdny dvor mnohokrát spresnil, že ako vyplýva z trinásteho odôvodnenia smernice [93/13](#), vylúčenie z pôsobnosti tejto smernice stanovené v uvedenom článku 1 ods. 2 sa vzťahuje na ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré platia medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu, a na ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak medzi stranami nedošlo v tejto súvis-

Rozhodnuté predbežné otázky

Súdny dvor Európskej únie

losti k inej dohode. Toto vylúčenie je odôvodnené skutočnosťou, že možno legitímne predpokladať, že vnútroštátny zákonodarc našiel rovnováhu medzi všetkými právami a povinnosťami zmluvných strán niektorých kategórií zmlúv, t. j. rovnováhu, ktorú mal normotvorca Únie výslovne v úmysle zachovať ([rozsudok Banco Santander a Escobedo Cortés](#), bod 43, ako aj citovaná judikatúra).

33. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora v podstate vyplýva, že uvedená výnimka sa vzťahuje na iné záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia, než sú ustanovenia týkajúce sa kontroly nekalých podmienok, najmä na ustanovenia týkajúce sa rozsahu právomoci vnútroštátneho súdu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky (rozsudok Banco Santander a Escobedo Cortés, bod 44, ako aj citovaná judikatúra).

34. V prejednávanej veci po prvé z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, majú zákonnú alebo regulačnú povahu a nie sú prevzaté do zmluvy dotknutej vo veci samej.

35. Po druhé vnútroštátny súd na jednej strane spresňuje, ako bolo uvedené v bode 28 tohto rozsudku, že podľa § 54 ods. 1 [Občianskeho zákonníka](#) sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať práv, ktoré mu tento zákonník alebo osobitné ustanovenia priznávajú, takže tieto práva sú pre zmluvné strany záväzné bez ohľadu na to, čo si dohodli v predmetnej zmluve. Na druhej

strane zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že vnútroštátne ustanovenia uvedené v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa netýkajú rozsahu právomoci vnútroštátneho súdu posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky, a všeobecnejšie sa nezdá, že by sa vzťahovali na preskúmanie nekalých podmienok. V dôsledku toho, s výhradou overení, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd, sú tieto vnútroštátne ustanovenia vylúčené z pôsobnosti smernice [93/13](#).

36. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však tiež vyplýva, že zmluva o úvere, o ktorú ide vo veci samej, obsahuje podmienku, ktorá ukladá dotknutému spotrebiteľovi, aby v prípade predčasného zosplatnenia tejto zmluvy zaplatil predajcovi alebo dodávateľovi tak úroky z omeškania, ako aj bežné úroky za obdobie od rozhodnutia o tomto zosplatnení až do skutočného splatenia požičanej sumy. Takýto súbeh úrokov bol podľa spoločnosti Prima banka Slovensko povolený Súdny dvorom v [rozsudku Banco Santander a Escobedo Cortés](#). Podľa tohto účastníka konania vo veci samej Súdny dvor v tomto rozsudku definoval účel bežných úrokov ako protihodnotu za použitie finančných prostriedkov až do ich splatenia. Keďže spotrebiteľ dané prostriedky takto použil, mal by z tohto dôvodu platiť aj bežné úroky. Za týchto podmienok má vnútroštátny súd pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy dotknutej vo veci samej, ktorá neumožňuje kumuláciu úrokov z omeškania a bežných úrokov, s uvedeným rozsudkom.

37. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, sa vnútroštátny súd okrem iného pýtal na to, či ustanovenia smernice [93/13](#) bránia vnútroštátnej judikatúre, podľa ktorej dôsledok nekalej povahy jednostranne stanovenej podmienky zmluvy o úvere uzavretej so spotrebiteľom, ktorá stanovuje sadzbu úrokov z omeškania, spočíva v celkovom zrušení týchto úrokov, pričom bežné úroky stanovené v tejto zmluve naďalej plynú.

38. Súdny dvor v bode 75 rozsudku vo veci Banco Santander a Escobedo Cortés osobitne pripomenul, že smernica 93/13 nevyžaduje, aby vnútroštátny súd neuplatnil, okrem podmienky vyhlásenej za nekalú, podmienky, ktoré neboli kvalifikované ako nekalé.

39. Okrem toho Súdny dvor v bode 76 tohto rozsudku spresnil, že z tejto smernice nevyplýva, že neuplatnenie alebo zrušenie podmienky zmluvy o úvere stanovujúcej sadzbu úrokov z omeškania z dôvodu jej nekalej povahy by malo tiež viesť k neuplatneniu alebo zrušeniu podmienky tejto zmluvy stanovujúcej sadzbu bežných úrokov, a to o to viac, že tieto rozdielne podmienky musia byť jasne odlišné. Súdny dvor v tejto súvislosti uviedol, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovať nesplnenie povinnosti dlžníkom splatiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinností, a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku. V uvedenom bode Súdny dvor pozna-

Rozhodnuté predbežné otázky

Súdny dvor Európskej únie

menal, že bežné úroky majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej splatenia.

40. Súdny dvor toto riešenie založil na ciele sledovanom smernicou [93/13](#), ktorým je ochrana spotrebiteľa a nastolenie rovnováhy medzi zmluvnými stranami vylúčením uplatnenia podmienok považovaných za nekalé, pričom sa má v zásade zachovať platnosť iných podmienok predmetnej zmluvy ([rozsudok Banco Santander a Escobedo Cortés](#), bod 75).

41. V dôsledku toho z rozsudku Banco Santander a Escobedo Cortés nevyplýva, na rozdiel od toho, čo zrejme naznačuje Prima banka Slovensko, že ustanovenia smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje predajcovi alebo dodávateľovi, ktorý uzavrel zmluvu o úvere so spotrebiteľom, požadovať v prípade predčasného zosplatnenia tohto úveru a na základe ustanovení tejto zmluvy, aby boli okrem úrokov z omeškania zaplatené aj bežné úroky za obdobie od rozhodnutia o tomto zosplatnení až do úplného splatenia požičanej sumy.

Vzhľadom na spôsob zodpovedania prvej prejudiciálnej otázky, súdny dvor nepovažoval za potrebné zaoberať sa druhou otázkou.

OBLASŤ TRESTNÉHO PRÁVA

C-78/20

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky proti M. B.

Dátum podania návrhu

14. február 2020

Dátum vyhlásenia

1. september 2021

Právna oblasť

- súdna spolupráca v trestných veciach
- policajná spolupráca

Pôvod prejudiciálnych otázok

Najvyšší súd Slovenskej republiky

Položená prejudiciálna otázka

[Bulletin 1/2020](#), str. 51

Súdny dvor vydal uznesenie, ktorým nariadil výmaz veci vedenej pod C-78/20 z registra, z dôvodu, že Najvyšší súd Slovenskej republiky svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania vzal späť uznesením zo dňa 21. júla 2021.

C-919/19

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky proti X. Y.

Dátum podania návrhu

16. december 2019

Dátum vyhlásenia

13. august 2021

Právna oblasť

- súdna spolupráca v trestných veciach

Pôvod prejudiciálnych otázok

Najvyšší súd Slovenskej republiky

Položená prejudiciálna otázka

[Bulletin 1/2020](#), str. 51

Súdny dvor vydal uznesenie, ktorým nariadil výmaz veci vedenej pod C-919/19 z registra, z dôvodu, že Najvyšší súd Slovenskej republiky svoj návrh na začatie prejudiciálneho konania vzal späť uznesením zo dňa 21. júla 2021.

Mgr. Nina Poláková
Kancelária Najvyššieho súdu
Slovenskej republiky

Z rozhodovacej činnosti

Súdneho dvora Európskej únie

KONFIŠKÁCIA MAJETKU TRETEJ OSOBY V TRESTNOM KONANÍ

C-845/19 a **C-863/19**

DR
TS

Dátumy podania návrhov

19. november 2019

26. november 2019

Dátum rozsudku

21. október 2021

Právna oblasť

- súdna spolupráca v trestných veciach
- smernica 2014/42/EÚ o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v EÚ
- konfiškácia majetku tretích osôb

Pôvod prejudiciálnych otázok

Odvolací súd Varna, Bulharsko

Záver

Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v rozsudku upresnil niektoré z ustanovení [Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii](#) (ďalej len „smernica 2014/42/EÚ“), vrátane rozsahu jej pôsobnosti. Súdny dvor taktiež rozhodol, že uvedená smernica v spojení s článkom 47 [Charty základných práv Európskej únie](#) bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje skonfiškovať v prospech štátu majetok, o ktorom tvrdí, že patrí inej osobe než páchatelovi predmetného trestného činu, ak táto tretia osoba nemá možnosť byť účastníkom konania o konfiškácii.

Skutkové okolnosti prípadu

Dvaja bulharskí štátni príslušníci, DR a TS, boli v trestnom konaní odsúdení za to, že v období februára 2019 v meste Varna (v Bulharsku) bez povolenia prechovávali vysoko rizikové omamné látky za účelom ich distribúcie. Počas domových prehliadok vykonaných v miestach bydliska oboch dotknutých osôb, ako aj pri prehliadke vozidla osoby DR boli nájdené rôzne peňažné čiastky. Po odsúdení dotknutých osôb v trestnom konaní podala bulharská Krajská prokuratúra Varna (*Okrážna prokuratura*) na Krajský súd Varna (*Okrážen sad*), ako prvostupňový súd, návrh na konfiškáciu týchto peňažných súm v prospech štátu.

Počas pojednávania v rámci konania o konfiškácii obe dotknuté osoby vyhlásili, že zaistené peňažné sumy patria ich rodinným príslušníkom. DR v tomto konaní vyhlásil, že zaistená peňažná suma patrí jeho starej mame, ktorá ju mala získať prostredníctvom bankového úveru. Stará mama DR sa konania nezúčastnila, keďže bulharské právo jej neumožňovalo zúčastniť sa tohto konania ako samostatný účastník konania nezávisle na páchatelovi prejednávaneho trestného činu. Nebola ani vypočutá ako svedok. TS v rovnakom konaní vyhlásil, že peňažná suma patrí jeho matke a sestre, pričom suma pochádza zo spotrebného úveru jeho matky. Rovnako ani matka TS sa nemohla zúčastniť konania na prvostupňovom súde, avšak bola vypočutá ako svedok v súvislosti s peňažnou sumou nájdenou v byte, kde žila spoločne so svojim synom.

Prvostupňový súd v tomto konaní odmietol nariadiť konfiškáciu peňažných súm, o ktoré ide vo veci samej, keďže usúdil, že trestný čin, za ktorý boli dotknuté osoby odsúdené, t. j. prechovávanie omamných látok na účely ich distribúcie, nemohol viesť k vzniku hospodárskeho prospechu. V tejto súvislosti dospel súd k záveru, že hoci existujú dôkazy, o tom, že v prípadoch, o ktoré ide vo veciach samých dotknuté osoby predávali omamné látky, za takýto trestný čin neboli stíhané ani odsúdené, a teda neboli splnené podmienky vnútroštátnej úpravy pre konfiškáciu majetku v prospech štátu.

Krajská prokuratúra Varna napadla prvostupňové rozhodnutie, pričom tvrdila, že súd pri aplikácii ustanovení vnútroštátneho práva nezohľadnil smernicu [2014/42/EÚ](#).

Odvolací súd Varna (*Apelativen sad*) sa v tejto situácii rozhodol obrátiť na Súdny dvor s prejudiciálnymi otázkami, ktoré sa dotýkali

- nevyhnutnosti existencie cezhraničného prvku pri aplikácii smernice 2014/42/EÚ,
- rozsahu konfiškácie upravenej predmetnou smernicou a taktiež aj
- toho, v akom rozsahu sa tretej osobe, ktorá tvrdí alebo o ktorej sa tvrdí, že je vlastníkom majetku, ktorý má byť predmetom konfiškácie, priznáva právo na účinný prostriedok nápravy.

Právne posúdenie veci

V prvom rade Súdny dvor konštatuje, že trestný čin prechovávanie omamných látok na účely ich ďalšej distribúcie patrí

Z rozhodovacej činnosti

Súdneho dvora Európskej únie

do rozsahu pôsobnosti smernice [2014/42/EÚ](#), a to aj za situácie kedy sa všetky skutočnosti spojené so spáchaním tohto trestného činu obmedzujú na územie jediného členského štátu. V tejto súvislosti uvádza, že samotná smernica 2014/42/EÚ je okrem iného založená na článku 83 ods. 1 [ZFEÚ](#). V zmysle tohto článku môže Únia ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblastiach obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom vyplývajúcim z povahy alebo dôsledkov týchto trestných činov alebo z osobitnej potreby bojovať proti nim na spoločnom základe, pričom „*nedovolené obchodovanie s drogami*“ je jednou z týchto oblastí trestných činov.

Prechovávanie omamných látok za účelom ich distribúcie teda patrí do tejto oblasti obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom, v dôsledku čoho normotvorca Únie má právomoc prijať na základe uvedeného článku minimálne pravidlá harmonizácie týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v danej oblasti bez toho, aby sa táto právomoc vzťahovala len na situácie, v ktorých sa všetky skutočnosti spojené so spáchaním konkrétneho trestného činu neobmedzujú na územie jediného členského štátu. Takéto obmedzenie navyše nevyplýva ani z ustanovení smernice 2014/42/EÚ.

Ďalej sa v rámci svojho posúdenia Súdny dvor pripomenul a spresnil, že pojem „*hospodársky prospech pochádzajúci nepriamo z trestnej činnosti*“ vychádza z definície pojmu „*príjmy*“ uvedenej v článku 2 bode 1 smernice

2014/42/EÚ, podľa ktorej „*príjmy*“ sú „*akýkoľvek hospodársky prospech pochádzajúci priamo alebo nepriamo z trestnej činnosti*“, pričom „*môžu pozostávať z majetku v akejkoľvek podobe a zahŕňajú všetky následné opätovné investície alebo premenu priamych príjmov a akýkoľvek majetkový prospech*“.

Následne, v druhom rade Súdny dvor dospel k záveru, že smernica 2014/42/EÚ nestanovuje len konfiškáciu majetku predstavujúceho hospodársky prospech pochádzajúci z trestného činu, za ktorý bol páchatel' tohto trestného činu odsúdený, ale že sa týka aj konfiškácie majetku patriaceho páchatel'ovi trestného činu, o ktorom je vnútroštátny súd rozhodujúci vo veci presvedčený, že pochádza z inej trestnej činnosti. Takéto konfiškácie sa však musia uskutočniť v súlade so zárukami stanovenými v tejto smernici (čl. 8 ods. 8 smernice 2014/42/EÚ) a zároveň podliehajú podmienke, že trestný čin, za ktorý bol jeho páchatel' odsúdený, sa nachádza medzi tam vymenovanými trestnými činmi (čl. 5 ods. 2 smernice 2014/42/EÚ), a že tento trestný čin mohol priamo alebo nepriamo viesť k získaniu hospodárskeho prospechu.

V konkrétnosti táto smernica ukladá členským štátom povinnosť stanoviť konfiškáciu v troch prípadoch.

V prípade prvého druhu konfiškácie je nevyhnutné, aby príjmy, ktorých konfiškácia sa navrhuje, pochádzali z toho trestného činu, za ktorý bol jeho páchatel' právoplatne odsúdený. (čl. 4 smernice 2014/42/EÚ).

Druhý možný prípad zodpovedá tzv. rozšírenej konfiškácii (čl. 5 smernice 2014/42/EÚ). Súdny dvor upresnil, že členské štáty môžu pri rozhodovaní o tom, či trestný čin mohol viesť k vzniku hospodárskeho prospechu zohľadniť *modus operandi* (napríklad ak bol trestný čin spáchaný v súvislosti s organizovanou trestnou činnosťou alebo s úmyslom zabezpečiť pravidelný príjem z trestnej činnosti). Okrem toho sa presvedčenie vnútroštátneho súdu o tom, že majetok pochádza z trestnej činnosti, musí zakladať na okolnostiach veci, vrátane konkrétnych skutkových okolností a dostupných dôkazov. Na tento účel môže súd okrem iného zohľadniť nepomer medzi hodnotou predmetného majetku a zákonnými príjmami odsúdenej osoby.

Napokon v prípade konfiškácie majetku tretích osôb (čl. 6 smernice [2014/42/EÚ](#)), jej predpokladom je, že sa preukáže prevod príjmov z osoby podozrivého alebo obvineného na tretiu osobu alebo nadobudnutie takýchto príjmov treťou osobou, ako aj vedomosť tejto tretej osoby o tom, že účelom tohto prevodu alebo nadobudnutia zo strany podozrivej alebo obvinenej osoby bolo predísť konfiškácii.

V treťom rade Súdny dvor uzavrel, že smernica 2014/42/EÚ v spojení s článkom 47 [Charty základných práv EÚ](#) bráni takej vnútroštátnej úprave, ktorá umožňuje konfiškovať v prospech štátu majetok, o ktorom sa tvrdí, že patrí inej osobe než páchatel'ovi predmetného trestného činu, ak táto tretia osoba nemá možnosť byť účastníkom konania o konfiškácii.

Z rozhodovacej činnosti

Súdneho dvora Európskej únie

Smernica totiž členským štátom ukladá povinnosť prijať opatrenia potrebné na to, aby mali osoby dotknuté opatreniami v nej stanovenými, vrátane tretích osôb, ktoré v rámci konania o konfiškácii uvádzajú alebo o ktorých sa tvrdí, že sú vlastníkmí majetku, ktorého konfiškácia sa navrhuje, právo na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý súdny proces na ochranu svojich práv (čl. 8 ods. 1 smernice [2014/42/EÚ](#)). Okrem už uvedeného smernica navyše stanovuje viaceré osobitné záruky, ktorých cieľom je zabezpečiť ochranu základných práv takýchto tretích osôb. Medzi takéto záruky patrí aj právo na prístup k právnomu zástupcovi v priebehu celého konania o konfiškácii, ktoré medzi iným zahŕňa právo tejto tretej osoby byť v rámci tohto konania vypočutá, vrátane práva domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva k majetku, ktorého sa konfiškácia týka (čl. 8 ods. 7 a 9 smernice [2014/42/EÚ](#)).

EUROPOL A ZVEREJNENIE OSOBNÝCH ÚDAJOV V MÉDIÁCH A ZARADENIE NA TZV. MAFIÁNSKE ZOZNAMY

T-528/20

Marián Kočner/EUROPOL

Dátum podania návrhu

18. august 2020

Dátum rozsudku

29. september 2021

Právna oblasť

- mimozmluvná zodpovednosť
- údajné neoprávnené zverejnenie údajov agentúrou Europol
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794
- nemajetková ujma
- príčinná súvislosť

Záver

Všeobecný súd zamietol v celom rozsahu žalobu, ktorú podal Marián Kočner proti Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) v súvislosti s vyšetrovaním vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej. Žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by zverejnenie jeho osobných údajov slovenskými médiami v periodikách a na internete, ako aj údajné zaradenie jeho mena na tzv. „mafiánske zoznamy“, bolo pripísateľné agentúre Europol.

Skutkové okolnosti prípadu

V nadväznosti na skutočnosť, že na Slovensku boli 21. februára 2018 zavraždení slovenský novinár Ján Kuciak a jeho snúbenica Martina Kušnírová, slovenské orgány činné v trestnom konaní vykonali rozsiahle vyšetrovanie. V rámci tohto vyšetrovania Agen-

túra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) poskytla slovenským orgánom na ich žiadosť pomoc podľa článku 3 ods. 1 a článku 4 ods. 1 písm. a) [nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva \(Europol\)](#) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2016/794“).

Poskytnutá pomoc sa týkala jednak dvoch mobilných telefónov, ktoré mali patriť žalobcovi, pánovi Mariánovi Kočnerovi a tak tiež úložného zariadenia USB. Pokiaľ ide o predmetné mobilné telefóny, Národná kriminálna agentúra (ďalej len „NAKA“) ich odovzdala Europolu 10. októbra 2018 a v ten istý deň požiadala Europol o získanie a extrahovanie údajov uložených na týchto telefónoch. Pokiaľ ide o úložné zariadenie USB, NAKA požiadala 17. októbra 2018 o pomoc Europol na účely preskúmania údajov nachádzajúcich sa najmä na tomto úložnom zariadení. Dňa 13. januára 2019 Europol predložil slovenským orgánom správu týkajúcu sa úkonov vykonaných na úložnom zariadení USB a dňa 21. júna 2019 Europol predložil slovenským orgánom konečné forenzné správy týkajúce sa úkonov vykonaných na predmetných mobilných telefónoch.

Dňa 1. apríla 2019 slovenské orgány činné v trestnom konaní použili informácie nachádzajúce sa na predmetných mobilných telefónoch v rámci trestného konania proti žalobcovi. Z úradného záznamu slovenského policajného orgánu z 18. júna 2019 tiež vyplýva, že slovenské orgány činné v trestnom konaní vy-

Z rozhodovacej činnosti

Súdneho dvora Európskej únie

konali úplnú analýzu údajov nachádzajúcich sa na predmetných mobilných telefónoch. V období mája 2019 bol v slovenských printových médiách a na internete zverejnený významný objem informácií týkajúcich sa žalobcu (predovšetkým prepisy súkromnej komunikácie), ktoré pochádzali najmä z predmetných mobilných telefónov, pričom tieto informácie sa týmto spôsobom sprístupnili širokej verejnosti.

V nadväznosti na to podal Marián Kočner žalobu na Všeobecný súd Európskej únie, v ktorej požaduje od agentúry Europol náhradu škody vo výške 100 000 eur. Táto náhrada škody predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca údajne utrpel v dôsledku zásahu do jeho práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, a to z dvoch dôvodov. Na jednej strane táto ujma údajne vyplynula zo zverejnenia osobných údajov v médiách a na internete, a to najmä zo zverejnenia prepisov jeho komunikácie intímnej a sexuálnej povahy. Na druhej strane uvedená ujma mala vyplynúť zo zaradenia mena žalobcu do tzv. „mafiaňských zoznamov“ údajne na základe správy Europolu z 13. januára 2019, keďže toto rezonovalo v médiách po tom, čo unikli informácie zo spisu týkajúceho sa vnútroštátneho trestného konania vo veci vraždy Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej a obsahujúceho uvedenú správu.

Právne posúdenie veci

Podanou žalobou žalobca poukazuje na samostatné konania spôsobujúce škodu v dôsledku operácií spracúvania údajov, ktoré považuje za nezákonné, pričom sa domáha náhrady nemajetkovej

ujmy vyplývajúcej z týchto konaní, a to konkrétne na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ a taktiež článku 50 ods.1 [nariadenia \(EÚ\) 2016/794](#). V zmysle naposledy uvedeného ustanovenia každá fyzická osoba, ktorá utrpela škodu v dôsledku nezákonnej operácie spracúvania, má právo na náhradu spôsobenej škody, a to buď od Europolu v súlade s článkom 340 ZFEÚ, alebo od členského štátu, v ktorom nastala udalosť, ktorá spôsobila škodu, v súlade s jeho vnútroštátnym právom. Keďže žalobca podal na Všeobecný súd žalobu proti agentúre Europol, jeho žalobu treba preskúmať na základe článkov 268 a 340 ZFEÚ.

Všeobecný súd vo svojom rozsudku úvodom pripomenul, že vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie v zmysle článku 340 druhého odseku ZFEÚ je podmienený splnením troch kumulatívnych podmienok, ktorými sú **protiprávnosť konania vytykáneho inštitúcii Únie, existencia škody a existencia príčinnej súvislosti medzi konaním tejto inštitúcie a uvádzanou škodou.**

V prejednávanej veci je **prvý žalobný návrh na náhradu škody** založený na predpoklade, že údajná škoda je priamym dôsledkom konania Europolu, agentúry Únie, a preto jej ju možno pripísať. Žalobca sa domnieva, že škodu, ktorá mu údajne vznikla tým, že slovenské orgány činné v trestnom konaní použili od 1. apríla 2019 prepisy komunikácie intímnej a sexuálnej povahy medzi ním a jeho priateľkou a tieto prepisy boli od 20. mája 2019 zverejnené v slovenských médiách, možno priamo pripísať Europolu. Na podporu

tohto tvrdenia uvádza, že v danom čase bol Europol jediným subjektom, ktorý disponoval predmetnými mobilnými telefónmi a prepismi, ktoré obsahovali, pričom tieto telefóny boli slovenským orgánom vrátené až 21. júna 2019, teda až po tom, čo boli použité slovenskými orgánmi činnými v trestnom konaní, alebo po tom, čo boli prepisy zverejnené v slovenských médiách.

V tejto súvislosti Všeobecný súd konštatoval, že dôkazy predložené Europolom vyvracajú tvrdenie Mariána Kočnera, podľa ktorého v čase ich zverejnenia slovenskými médiami mal disponovať týmito prepismi iba Europol. Z úradného záznamu z 23. októbra 2018 totiž vyplýva, že k tomuto dátumu zamestnanec Europolu odovzdal slovenským orgánom pevný disk obsahujúci predbežné výsledky vo forme akvizícií a extrakcií údajov z predmetných mobilných telefónov. V dôsledku toho Všeobecný súd uviedol, že 23. októbra 2018 disponovali spornými údajmi aj slovenské orgány a že od toho istého dátumu Europol už nemohol byť jediným subjektom, ktorý by mal tieto údaje k dispozícii.

Nadôvažok Všeobecný súd konštatoval, že Europol v skutočnosti nikdy nedisponoval spornou komunikáciou v dešifrovanej a zrozumiteľnej forme, keďže obmedzil svoje úkony na získanie a extrahovanie zašifrovaných údajov nachádzajúcich sa na predmetných mobilných telefónoch. Slovenské orgány totiž až po tom, čo im boli odovzdané zašifrované údaje, tieto údaje dešifrovali a poskytl im zrozumiteľnú podobu.

Z rozhodovacej činnosti

Súdneho dvora Európskej únie

Všeobecný súd teda napokon rozhodol, že vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné konštatovať, že žalobca nepredložil dôkaz, ktorým by dostatočne preukázal príčinnú súvislosť medzi škodou uvádzanou v rámci jeho prvého žalobného návrhu na náhradu škody a prípadným konaním Europolu. **Zverejnenie predmetných prepisov nie je možné pripísať Europolu.**

V prípade **druhého žalobného návrhu**, v rámci ktorého Marián Kočner tvrdí, že mu bola spôsobená ujma tým, že Europol zaradil jeho meno do tzv. „mafiańských zoznamov“, Všeobecný súd rozhodol rovnako, teda tento návrh zamietol ako nedôvodný. Žalobca vo svojom návrhu konkrétne vytýkal Europolu formuláciu obsiahnutú v správe z 13. januára 2019, v ktorej sa uvádza, že „[žalobca] sa nachádza vo väzbe za údajný finančný zločin od 20. júna 2018“ a „okrem iného, jeho meno je priamo[ne] prepojené na takzvané Mafiánske zoznamy a Panama Papers“. V dôsledku tejto formulácie slovenské médiá, ktoré mali údajne prístup k vyšetrovaciemu spisu týkajúcemu sa žalobcu a obsahujúcemu túto správu, prestali žalobcu označovať ako „kontroverzného podnikateľa“ a začali ho označovať ako „mafiańa“ alebo ako „podnikateľa z mafiańských zoznamov“. Táto skutočnosť u neho vyvolala pocit nespravodlivosti a frustrácie, pričom poškodila jeho dobrú povesť, jeho právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, jeho právo na ochranu osobných údajov a jeho právo na prezumpciu nevinu.

V tejto súvislosti Všeobecný súd konštatoval, že hoci je nesporné, že žalobca podal túto žalobu proti Europolu, nepredložil žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval, že „mafiańske zoznamy“, do ktorých bolo jeho meno zaradené, vyhotovila a viedla inštitúcia Únie v zmysle článku 340 druhého odseku ZFEÚ, a to konkrétne Europol. Naopak, sám žalobca v žalobe uvádza, že „Mafiánske zoznamy“ nie sú upravené žiadnym právnym predpisom či na úrovni práva Únie[,] alebo vnútroštátneho práva, [a že] nie je zrejmé, kto tieto zoznamy vedie, kto rozhoduje o zaradení do týchto zoznamov, resp. [o] vyradení [z] týchto zoznamov a pod.“.

Všeobecný súd zdôraznil, že aj pred vraždou Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej slovenské médiá príležitostne označovali Mariána Kočnera ako „mafiańa“ a nielen, ako sám tvrdí, ako „kontroverzného podnikateľa“, čo rovnako vylučuje, aby takéto označovanie jeho osoby mohlo mať pôvod v spomenutej správe z 13. januára 2019.

Všeobecný súd napokon rozhodol, že **škodu, ktorá údajne vyplýva z posunu v označovaní, ktoré používajú slovenské médiá, keď spomínajú žalobcu, preto nemožno pripísať Europolu**, a teda vzhľadom na kumulatívnu povahu podmienok vzniku zodpovednosti Únie nie je potrebné najmä posúdiť, či Europol dostatočne závažným spôsobom porušil jednu alebo viacero právnych noriem, ktorých cieľom je priznať práva jednotlivcom.

SANKCIA ZA PORUŠENIE POVINNOSTI MAŤ PRI SEBE PREUKAZ TOTOŽNOSTI PRI PREKROČENÍ HRANÍC

C-35/20

A

Dátum podania návrhu

24. január 2020

Dátum rozsudku

6. október 2021

Právna oblasť

- právo na voľný pohyb
- povinnosť mať pri sebe preukaz totožnosti alebo cestovný pas
- Kódex schengenských hraníc
- režim sankcií uplatniteľných v prípade pohybu medzi členskými štátmi bez preukazu totožnosti alebo cestovného pasu
- prísnosť trestu vo vzťahu k trestnému činu

Pôvod prejudiciálnych otázok

Najvyšší súd vo Fínsku (*Korkein oikeus*)

Záver

Právo občanov Únie na voľný pohyb sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorou členský štát pod hrozbou trestnoprávných sankcií ukladá svojim štátnym príslušníkom povinnosť mať pri sebe platný preukaz totožnosti alebo cestovný pas, **keď akýmkoľvek dopravným prostriedkom a akoukoľvek trasou cestujú do iného členského štátu**, pokiaľ sú podmienky týchto sankcií v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie, medzi inými so zásadou propor-

Z rozhodovacej činnosti

Súdneho dvora Európskej únie

cionalita a zákazu diskriminácie. Rovnako platí, že právo občanov Únie na voľný pohyb sa vzhľadom na ustanovenia týkajúce sa prekročenia hraníc uvádzané v Kódexe schengenských hraníc má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorou členský štát pod hrozbou trestnoprávných sankcií ukladá svojim štátnym príslušníkom povinnosť mať pri sebe platný preukaz totožnosti alebo cestovný pas, **keď vstúpajú na jeho územie pri príchode z iného členského štátu, pokiaľ táto povinnosť nepodmieňuje právo vstupu** a ak podmienky sankcií stanovených pre prípad nesplnenia uvedenej povinnosti sú v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie.

Sankcie, hoci aj trestnoprávnej povahy, ukladané za prekročenie štátnej hranice bez platného preukazu totožnosti alebo cestovného pasu však nesmú mať neprímeraný charakter, a teda uložený trest musí byť primeraný závažnosti takéhoto narušenia.

Skutkové okolnosti prípadu

V priebehu augusta 2015 uskutočnil fínsky štátny príslušník A spiatočnú plavbu medzi Fínskom a Estónskom na palube rekreačného plavidla. Východiskové miesto tejto plavby a miesto návratu sa nachádzali vo Fínsku. Počas tejto plavby A prechádzal medzinárodnými vodami nachádzajúcimi sa medzi týmito dvoma členskými štátmi. Hoci bol držiteľom platného fínskeho cestovného pasu, počas plavby ho A nemal pri sebe. V dôsledku toho pri kontrole na hraniciach, ktorá bola vykonaná v Helsinkách v čase jeho návratu, A nemohol predložiť tento cestovný pas ani

žiadny iný cestovný doklad. Totožnosť A však bolo možné zistiť na základe vodičského preukazu, ktorý mal pri sebe.

Fínsky prokurátor (*syyttäjä*) podal na Súd prvého stupňa Helsinki (*Helsingin käräjäoikeus*) obžalobu proti A pre menej závažné narušenie hraníc. Vo svojom rozhodnutí prvostupňový súd konštatoval, že A sa dopustil menej závažného narušenia fínskych hraníc, keď ich prekročil bez cestovného dokladu, a spresnil, že skutočnosť, že A bol držiteľom platného cestovného pasu, je v tejto súvislosti irelevantná. Súd napokon neuložil trest z dôvodu, že narušenie bolo menej závažné a že v prípade uloženia peňažného trestu by jeho výška, vypočítaná na základe trestnoprávneho režimu denných sadzieb peňažných trestov v závislosti od priemerného mesačného príjmu A, bola neprimeraná (v prejednávanej veci by išlo o sumu približne 95 250 eur).

Prokurátor i A podali odvolanie na Odvolací súd Helsinki (*Helsingin hovioikeus*). Odvolací súd Helsinki síce konštatoval, že bolo riadne preukázané, že A pri prekročení fínskej hranice nemal so sebou cestovný doklad, odvolanie prokurátora však zamietol. Tento súd sa totiž domnieval, že v prejednávanej veci nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty menej závažného narušenia hraníc.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal prokurátor mimoriadny opravný prostriedok na najvyšší súd (*Korkein oikeus*), pričom tento súd usúdil, že je potrebné preskúmať danú vec z hľadiska práva Únie.

Otázky položené Súdnemu dvoru sa týkali zlučiteľnosti fínskej právnej úpravy aplikovateľnej v prejednávanej veci, najmä v oblasti ukladania povinností občanom v súvislosti s režimom vstupu na územie členského štátu vrátane režimu ukladania sankcií v prípade prekročenia štátnej hranice bez platného preukazu totožnosti či cestovného pasu, s právom občanov Únie na voľný pohyb v zmysle článku 21 ZFEU (spresneným v smernici Európskeho parlamentu a Rady [2004/38/ES](#), a vzhľadom na ustanovenia týkajúce sa prekročenia hraníc uvedené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady [\(ES\) č. 562/2006](#) z 15. marca 2006, ktorým sa ustanovuje kódex Spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc)).

Právne posúdenie veci

Vo svojom rozhodnutí sa Súdny dvor najskôr venoval upresneniu podmienok, za ktorých je možné ukladať povinnosť mať pri sebe preukaz totožnosti alebo cestovný pas pri vycestovaní do iného členského štátu ako je členský štát, ktorého je dotknutá osoba štátnym príslušníkom, a to aj pod hrozbou sankcií, ktoré môžu mať povahu sankcií trestných.

V zmysle článku 4 ods.1 smernice 2004/38/ES, ktorá spresňuje právo občana Únie slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov v zmysle čl. 21 ZFEU, všetci občania Únie s platným preukazom totožnosti alebo pasom majú právo opustiť územie členského štátu, aby cestovali do iného členského štátu. Súdny dvor vysvetľuje, že zo vsuvky „s platným preuka-

Z rozhodovacej činnosti

Súdneho dvora Európskej únie

zom totožnosti alebo pasom“ obsiahnutej v tomto ustanovení vyplýva, že výkon práva štátnych príslušníkov členského štátu cestovať do iného členského štátu podlieha podmienke, že majú pri sebe jeden (niektorý) z týchto dvoch platných dokladov. Normotvorca Únie týmto spôsobom chcel definovať formálne náležitosti spojené s voľným pohybom, v zmysle odôvodnenia 7 uvedenej smernice. Táto formalita má za cieľ zjednotiť výkon práva voľne sa pohybovať tým, že sa zabezpečí, aby každá osoba požívajúca toto právo mohla byť ako taká identifikovaná pri prípadnom overovaní jej totožnosti. Z toho vyplýva, že členský štát, ktorý svojim štátnym príslušníkom ukladá povinnosť mať pri sebe ich preukaz totožnosti alebo cestovný pas pri prekročení štátnej hranice počas cesty do iného členského štátu, tým prispieva k dodržiavaniu formálnej náležitosti, ktorá je podľa smernice [2004/38/ES](#) spojená s výkonom práva na voľný pohyb. Takéto pravidlo vnútroštátneho práva preto patrí do pôsobnosti tejto smernice.

Pokiaľ ide o možnosť ukladať občanovi Únie sankcie za nedodržanie uvedenej formálnej požiadavky (mať pri prekročení štátnej hranice členského štátu pri sebe preukaz totožnosti alebo cestovný pas), Súdny dvor konštatuje, že vzhľadom na autonómiu členských štátov v tejto oblasti členské štáty môžu v tomto prípade stanoviť a ukladať sankcie, ktoré môžu mať aj trestnoprávnu povahu. Zároveň však dodáva, že tieto sankcie musia rešpektovať najmä zásadu proporcionality a zákazu diskriminácie.

Právo občanov Únie na voľný pohyb teda nebráni takej vnútroštátnej úprave, ktorou členský štát pod hrozbou trestnoprávných sankcií ukladá svojim štátnym príslušníkom povinnosť mať pri sebe platný preukaz totožnosti alebo cestovný pas, keď cestujú do iného členského štátu, a to nezávisle od použitého dopravného prostriedku a trasy. Uložené sankcie musia byť v súlade so všeobecnými zásadami práva Únie, medzi inými so zásadou proporcionality a zákazu diskriminácie.

K obdobným záverom Súdny dvor dospel v prípade požiadavky mať pri sebe preukaz totožnosti alebo cestovný pas pri vstupe štátneho príslušníka členského štátu na územie krajiny pôvodu pri príchode z iného členského štátu. Navyše Súdny dvor upresnil, že povinnosť mať takýto doklad pri sebe však nemôže byť podmienkou práva na vstup.

Napokon sa Súdny dvor zaoberal otázkou, či režim trestných sankcií, aký stanovuje fínske právo v rámci prekročenia štátnej hranice bez platného preukazu totožnosti alebo cestovného pasu je v súlade s článkom 21 ods. 1 [ZFEÚ](#) a smernicou 2004/38/ES v spojení so zásadou primeranosti trestu stanovenou čl. 49 ods. 3 [Charty základných práv Európskej únie](#).

Hoci právo Únie nebráni režimu trestnoprávných sankcií prostredníctvom ktorého členský štát sankcionuje prekročenie svojej štátnej hranice bez platného preukazu totožnosti alebo cestovného pasu peňažným trestom, bráni však neprimeraným sankciám tohto typu.

V prejednávanej veci držiteľ práva voľného pohybu, ktorý bol zároveň držiteľom platného preukazu totožnosti alebo cestovného pasu opomenul zobrať si tento doklad počas svojej cesty. V tomto prípade je porušenie povinnosti mať pri sebe platný preukaz totožnosti alebo cestovný pas možné hodnotiť ako menej závažné porušenie. Z tohto dôvodu, Súdny dvor konštatoval, že taká vysoká peňažná sankcia, akou je peňažný trest dosahujúci 20 % čistého priemerného mesačného príjmu páchatel'a, nie je primeraná závažnosti tohto narušenia.

**JUDr. Tatiana
Siranko Kanáliková, PhD**
Kancelária Najvyššieho súdu
Slovenskej republiky

Výber rozhodnutí súdov členských štátov EÚ z oblasti správneho práva (JuriFast)

Prinášame Vám výber rozhodnutí z databázy Jurifast, ktorý je spravovaný ACA-Europe (<http://www.aca-europe.eu>). Prostredníctvom databázy Jurifast zabezpečuje ACA-Europe prístup k rozhodnutiam najvyšších správnych súdov, ktorými sa vykonáva právo Európskej únie. ACA-Europe je európske združenie zložené zo Súdneho dvora Európskej únie a štátnych rád alebo z najvyšších správnych jurisdikcií každého z členov Európskej únie. Cieľom ACA-Europe je umožniť lepšie pochopenie práva EÚ sudcami najvyšších správnych súdov v celej Európe a lepšie poznať fungovanie ostatných najvyšších správnych súdov pri vykonávaní práva EÚ; zlepšiť vzájomnú dôveru medzi sudcami najvyšších správnych súdov; podporovať efektívne a účinné fungovanie správneho súdnictva v EÚ; zabezpečiť výmenu názorov o právnych normách v správnych súdnych systémoch a napokon zabezpečiť prístup k rozhodnutiam najvyšších správnych súdov, ktorými sa vykonáva právo EÚ.

HOLANDSKO

Autor rozhodnutia

Štátna rada

Dátum rozhodnutia

14. júl 2021

Značka konania

rozhodnutie č. 202004766/1/V1
[ECLI:NL:RVS:2021:1550](#)

Právna oblasť

- Úrad OSN pre pomoc a prácu pre palestínskych utečencov
- Dohovor o právnom postavení utečencov

- článok 12 ods. 1 písm. a) smernice 2011/95/EÚ (kvalifikačnej smernice)
- palestínski utečenci

Strany konania

- odvolateľ
- štátna tajomníčka pre bezpečnosť a spravodlivosť

Tento rozsudok sa týka problému palestínskych utečencov, ktorí dostali ochranu od [Úradu OSN pre pomoc a prácu pre palestínskych utečencov na Blízkom východe](#) (ďalej len „UNRWA“). Ide o aktuálnu tému vzhľadom na obnovené napätie medzi Izraelom a Hamasom.

Divízia správnej jurisdikcie Štátnej rady Holandska (ďalej len „divízia“) nariaďuje štátnej tajomníčke, aby odôvodnila, či UNRWA dokáže dostatočne chrániť Palestínčanov v pásme Gazy.

Rozhodnutím zo 6. marca 2020 štátna tajomníčka zamietla žiadosť odvolateľa o udelenie povolenia na prechodný azylový pobyt. Odvolateľ má palestínsky pôvod a je bez štátnej príslušnosti. V UNRWA je registrovaný ako utečenec. Požiadal o azyl v Holandsku, pretože tvrdí, že napriek pomoci UNRWA, je v pásme Gazy v zúfalej a nebezpečnej situácii.

Štátna tajomníčka zamietla jeho žiadosť na základe článku 1 písm. D [Dohovoru o právnom postavení utečencov](#). Dohovor sa na odvolateľa nevzťahuje, pretože „*má ochranu alebo pomoc iných orgánov alebo odborných organizácií Organizácie Spojených národov, než je Úrad Vysokého komisára Organizácie Spo-*

jených národov pre utečencov“. Následne aj článok 12 ods. 1 písm. a) [kvalifikačnej smernice](#) sa viac na odvolateľa nevzťahuje.

Rozsudok divízie sa týka otázky, či okresný súd správne rozhodol, že štátna tajomníčka musí udeliť požadované povolenie, a či štátna tajomníčka dostatočne preukázala, že UNRWA je schopný zabezpečiť v pásme Gazy podmienky na život, ktoré sú v súlade s jeho poverením.

Divízia rozhodla, že štátna tajomníčka vo svojom rozhodnutí neposkytla žiadny náhľad do toho, ako zhodnotila, či je UNRWA schopný ochrániť palestínskych utečencov v pásme Gazy. Štátna tajomníčka tiež nedostatočne vysvetlila, ako vyhodnotila informácie poskytnuté odvolateľom.

Divízia dáva štátnej tajomníčke šesťnásť týždňov na prijatie nového rozhodnutia. Pritom musí štátna tajomníčka vziať do úvahy súčasný vývoj v pásme Gazy, vrátane nedávneho obnovenia nepriateľských akcií medzi Izraelom a Hamasom a správ, že Spojené štáty obnovia časť svojho financovania UNRWA.

Výber rozhodnutí súdov členských štátov EÚ z oblasti správneho práva (JuriFast)

TALIANSKO

Autor rozhodnutia

Štátna rada

Dátum rozhodnutia

22. február 2021

Značka konania

rozhodnutie č. 884/2021

[ECLI:IT:CDS:2021:884DCAU](#)

Právna oblasť

- verejné zdravie
- COVID-19
- pozastavenie činnosti herní

Strany konania

- Soc. Italbet S.r.l.
- kancelária predsedu vlády, colný a monopolný úrad, ministerstvo zdravotníctva

Tento rozsudok, ktorý vyjadruje stanovisko k neodkladnému predbežnému opatreniu, sa týka platnosti vnútroštátneho opatrenia nariaďujúceho zatvorenie herní z dôvodu epidémie ochorenia covid.

Štátna rada v konaní pred samosudcom vo veci neodkladného predbežného opatrenia vyjadrila svoje stanovisko k zákonnosti vnútroštátneho opatrenia, ktoré nariaďovalo zatvorenie herní na základe „potenciálneho“ rizika spojeného s vykonávaním príslušnej činnosti, a rozhodla, že s prihliadnutím na riziko šírenia nákazy má nutnosť úplnej prevencie v oblasti verejného zdravia (v rámci naliehavého prejednávania veci) prednosť pred oprávneným súkromným záujmom ekonomického charakteru, aj keď kompetentné orgány zdravotné riziko vedecky nepreukázali, ale jednoducho ho považovali za „potenciálne“.

Štátna rada však upresnila, že opatrenie „nevylučuje prípadné neskoršie finančné následky, ak v nasledujúcich štádiách konania celkovo konkrétne a podrobné posúdenie preukáže, že pochybnosť a predpoklad“ rizika boli nedôvodné.

NEMECKO

Autor rozhodnutia

Spolkový finančný súd

Dátum rozhodnutia

27. október 2020

Značka konania

V R 20/20 (V R 61/17)

[ECLI:DE:BFH:2019:VE.270319.VR61.17.0](#)

Právna oblasť

- daň z pridanej hodnoty
- smernica 2006/112/ES
- úprava odpočtu dane na vstupe
- novelizácia práva na odpočet dane na vstupe

Strany konania

- daňovník
- daňový úrad

Tento rozsudok je rozhodnutím nadväzujúcim na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o prejudiciálnej otázke. Predmet sporu sa dotýkal úpravy práva na odpočet vo vzťahu k prístavbe, ktorá bola používaná na zdaniiteľné transakcie, ako aj na transakcie oslobodené od DPH potom, ako prestala byť používaná na zdaniiteľné účely. Prípád pojednával o prevádzkovateľovi opatrovateľského zariadenia, ktorý využíval prístavbu ako kaviareň.

Predmetom sporu bola úprava práva na odpočet vo vzťahu k prístavbe, ktorá bola používaná na zdaniiteľné transakcie, ako aj na transakcie oslobodené od DPH potom, ako prestala byť používaná na zdaniiteľné účely.

Daňovník prevádzkuje domov pre seniorov a opatrovateľské zariadenie (činnosť oslobodenú

Výber rozhodnutí súdov členských štátov EÚ z oblasti správneho práva (JuriFast)

od dane z obratu). V roku 2003 postavil prístavbu. Tá sa využívala ako kaviareň pre návštevníkov a rezidentov domova. Podiel obratu oslobodeného od dane sa zo začiatku predpokladal na 10%. Od roku 2009 nebol dosiahnutý žiadny obrat, ktorý by podliehal dani z obratu.

Spolkový finančný súd (*Bundesfinanzhof*) sa s vecou obrátil na Súdny dvor Európskej únie pre pochybnosti súvisiace s výkladom článku 185 ods. 1 a článku 187 smernice [2006/112/ES](#). Súdny dvor Európskej únie poskytol odpoveď v rozsudku zo dňa 9. júla 2020 vo veci C-347/19, kde zhodnotil skutkový stav prípadu na podklade spisového materiálu.

V konečnom rozhodnutí Spolkový finančný súd vrátil vec finančnému súdu (*Finanzgericht*). Tento mal za úlohu objasniť, či boli priestory kaviarne uzamknuté, a či sa používali len na udalosť domova [pre seniorov] s tým, že inak boli voľné bez akéhokoľvek úmyslu [daňovníka] využívať ich aj iným spôsobom. A to z toho dôvodu, že v rozsahu príslušného voľného stavu [priestorov] nie je možné využiť transakcie oslobodené od dane.

Spolkový finančný súd sformuloval nasledujúcu zásadu, ktorou sa možno riadiť:

V prípade, že sa vec, ktorú prevádzkovateľ spočiatku používal na zdaniteľné transakcie, ako aj na transakcie oslobodené od DPH, prestane používať na zdaniteľné transakcie a prevádzkovateľ ju ďalej používa na nezdaniteľné transakcie, môže takýto stav viesť k úprave dane zaplatenej na vstupe, v súlade

s §15 písm. a) zákona o dani z obratu (*Umsatzsteuergesetz*). Na rozdiel od tohto, iba voľný stav [priestorov] bez úmyslu ich využívať, nespôsobuje zmenu v okolnostiach.

Preklad:

Mgr. Barbara Babáková,
Mgr. Nina Poláková,
Mgr. Tomáš Turner
Kancelária Najvyššieho súdu
Slovenskej republiky

Zdroje:

1. *Netherlands – Raad van State (Council of State) – 202004766/1/V1 – 14 July 2021 – ECLI:NL:RVS:2021:1550* [online]. Jurifast, 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné na internete: <https://www.aca-europe.eu/WWJURIFAST26_WEB/DOCS/NL01/NL01000475.pdf>.

2. *Federal Republic of Germany – Bundesfinanzhof (Federal Finance Court) – File number: V R 61.17 – Decision date: 27.03.2019* [online]. Jurifast, 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné na internete: <https://www.aca-europe.eu/WWJURIFAST26_WEB/DOCS/BE12/BE12000331.pdf>.

3. *Italy – Council of State – Section III, Decree No. 884 of 22 February 2021* [online]. Jurifast, 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné na internete: <https://www.aca-europe.eu/WWJURIFAST26_WEB/DOCS/BE12/BE12000331.pdf>.

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

Preklad materiálu (tzv. *factsheet*), ktorý zostavilo tlačové oddelenie Európskeho súdu pre ľudské práva.

Sťažnosti týkajúce sa zdravotnej krízy COVID-19 na Európskom súde pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyvolávajú otázky v súvislosti s mnohými ustanoveniami [Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd](#) (ďalej len „dohovor“), najmä pokiaľ ide o právo na život, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, právo na slobodu a bezpečnosť, právo na spravodlivé súdne konanie, právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, slobodu náboženského vyznania, slobodu prejavu, slobodu združovania, ochranu majetku a slobodu pohybu.

STATUS OBETE A PODMIENKY PRIJATELNOSTI

Le Mailloux proti Francúzsku

5. novembra 2020 (rozhodnutie – [sťažnosť] neprijateľná)

Tento prípad sa týkal námietok sťažovateľa proti riešeniu zdravotnej krízy COVID-19 francúzskym štátom. Odvolávajúc sa na článok 2 (právo na život), článok 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania), článok 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) a článok 10 (právo na slobodu prejavu) dohovoru, sťažovateľ namietal nesplnenie pozitívnych záväzkov štátu v oblasti ochrany života a fyzickej integrity osôb spadajúcich do jeho právomoci. Sťažoval sa najmä na obmedzenie prístupu k diagnostickým testom, preventívnym opatreniam a konkrétnym druhom liečby a na zásahy do súkromného života jednotlivcov, ktorí na vírus zomierali sami.

Po prvé, ESLP pripomenul, že hoci právo na zdravie ako také nebolo medzi právami zaručenými v dohovore a jeho protokoloch, štáty mali pozitívnu povinnosť prijať vhodné opatrenia na ochranu životov osôb v rámci svojej jurisdikcie a chrániť ich

fyzickú integritu, a to aj v oblasti verejného zdravia. V danom prípade sa ESLP domnieval, že v dôsledku **neprijateľnosti** sťažnosti nemusí zisťovať, či si štát splnil tieto pozitívne záväzky. ESLP uviedol, že sťažovateľ namietala opatrenia prijaté francúzskym štátom na potlačenie šírenia vírusu COVID-19 u celej populácie Francúzska, avšak nepreukázal, ako bol osobne dotknutý. Zopakoval, že neuznáva *actio popularis*, čo znamená, že sťažovatelia sa nemôžu sťažovať na ustanovenie vnútroštátneho práva, domácu prax alebo verejné akty len preto, lebo sa zdajú byť v rozpore s dohovorom. Aby jednotlivec mohol tvrdiť, že je obeťou porušenia dohovoru, v zmysle článku 34 (individuálne sťažnosti) musí byť dotýčaný jedinec schopný preukázať, že bol „priamo dotknutý“ namietaným opatrením, to znamená, že musí predložiť odôvodnené a presvedčivé dôkazy o pravdepodobnosti, že dôjde k porušeniu, ktoré sa dotýka jeho osobne.

V danom prípade však ESLP zistil, že sťažovateľ sa abstraktne sťažuje na opatrenia, ktoré prijala francúzska vláda na riešenie krízy COVID-19. Okrem toho, že tieto námietky vzniesol iba v prípade, keď intervenoval na podporu naliehavej žiadosti

pred Štátnou radou, neposkytol žiadne informácie o svojom vlastnom stave a nevysvetlil, ako by mohli údajné nedostatky v konaní vnútroštátnych orgánov ovplyvniť jeho zdravie a súkromný život. ESLP navyše usúdil, že ak by sťažovateľovi bola niekedy odmietnutá pomoc alebo starostlivosť v rámci všeobecných zdravotných opatrení, ktoré namietal, mohol by napadnúť zlučiteľnosť takéhoto odmietnutia s dohovorom na vnútroštátnych súdoch. Za týchto okolností ESLP dospel k záveru, že sťažnosť predstavovala *actio popularis* a sťažovateľ nemohol byť považovaný za obeť údajných porušení v zmysle článku 34 dohovoru.

Zambrano proti Francúzsku

7. októbra 2021 (rozhodnutie o prijateľnosti)

Tento prípad sa týkal vysokoškolského pedagóga, ktorý namietal „zdravotné preukazy“ zavedené vo Francúzsku v roku 2021, a ktorý na protest proti nim vytvoril hnutie. Na svojej webovej stránke navrhol, aby návštevníci vyplnili vopred vypísaný formulár, aby sa zvýšil počet sťažností podaných na ESLP, čím by bol podaný istý druh hromadnej sťažnosti, pričom vcelku jednoznačným spôsobom zdôrazňoval, že jeho cieľom bolo

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

vyvolať na ESLP „*preťaženie, nadmerné pracovné zaťaženie a množstvo nevybavených vecí*“, „*paralyzovať jeho činnosť*“ alebo dokonca „*vyvaliť dvere na súde*“ s cieľom „*vykoľajiť systém*“. Sťažovateľ namietal zákony č. 2021-689 **1** a č. 2021-1040, **2** ktoré podľa jeho názoru v podstate mali prinútiť jednotlivcov k súhlasu s očkovaním. Tiež tvrdil, že vytvorením a zavedením systému zdravotných preukazov tieto zákony ťredstavovali diskriminačný zásah do práva na rešpektovanie súkromného života.

ESLP vyhlásil sťažnosť za **neprijateľnú** z niekoľkých dôvodov, najmä však z dôvodu nevyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy a skutočnosti, že išlo o zneužitie práva podať sťažnosť v zmysle článku 35 ods. 1 a 3 (podmienky prijateľnosti) dohovoru. ESLP predovšetkým poznamenal, že sťažovateľ nezačal konanie pred správnymi súdmi v otázke, či je zákon z 5. augusta 2021 v súlade s ustanoveniami dohovoru, na ktoré sa pred ESLP odvolával. Poznamenal, že sťažovateľ, ktorý predložil Štátnej rade (*Conseil d'Etat*) návrh na súdne preskúmanie vyhlášky, ktorou sa vykonáva zákon, alebo rozhodnutia, ktorým sa zamietlo zrušenie takejto vyhlášky, by mohol na podporu svojich argumentov za jej zrušenie výnimočne tvrdiť, že zákon je nezlučiteľný s dohovorom. ESLP tiež dospel k záveru, že postup sťažovateľa bol zjavne v rozpore s účelom práva na individuálnu sťažnosť. Zistil, že jeho postup bol zámerne zacielený na podkopanie systému dohovoru a fungovania ESLP ako súčasť toho, čo opísal ako „*právnú stratégiu*“, ktorá bola v skutočnosti v rozpore

s podstatou dohovoru a cieľmi, ktoré sleduje. ESLP ďalej poznamenal, že takmer 18 000 štandardizovaných sťažností podaných v dôsledku postupu sťažovateľa nespĺňalo všetky podmienky stanovené v článku 47 ods. 1 (obsah individuálnej sťažnosti) rokovacieho poriadku, a to napriek lehote poskytnutej právnenému zástupcovi na splnenie príslušných požiadaviek. ESLP ich teda nemohol preskúmať.

PRÁVO NA ŽIVOT A ZÁKAZ MUČENIA A NEĽUDSKÉHO ALEBO PONIŽUJÚCEHO ZAOBCHÁDZANIA

Feilazoo proti Malte

11. marca 2021 (rozsudok komory)

Tento prípad sa týkal okrem iného podmienok zadržiavania nigerijského štátneho príslušníka v imigračnom tábore vrátane času stráveného *de facto* v izolácii a následného obdobia, keď bol sťažovateľ umiestnený do karantény pre COVID-19 spolu s novými prichádzajúcimi.

ESLP rozhodol, že **došlo k porušeniu článku 3** (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) dohovoru z dôvodu neprimeraných podmienok pozbavenia slobody sťažovateľa. ESLP bol znepokojený najmä tvrdením sťažovateľa, ktoré nevyvracala ani maltská vláda, že po období izolácie bol sťažovateľ presunutý do inej obytnej časti, kde boli v karanténe pre COVID-19 zadržiavaní noví prichádzajúci (žiadatelia o azyl). Nič nenasvedčovalo tomu, že by sťažovateľ potreboval takúto karanténu – najmä po období izolácie, ktoré navyše trvalo takmer sedem týždňov. Opatrenie, na základe ktorého bol na niekoľko týždňov bez relevantného posúdenia umiestnený do kontaktu s inými osobami, ktoré mohli predstavovať riziko pre jeho zdravie, preto nemožno považovať za opatrenie vyhovujúce základným hygienickým požiadavkám.

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

Ünsal a Timtik proti Turecku

8. júna 2021 (rozhodnutie o prijateľnosti)

Tento prípad sa týkal súladu podmienok obmedzenia slobody so zdravotným stavom zadržaných, ktorí držali hladovku počas pandémie COVID-19, a riešenia situácie úradmi.

ESLP vyhlásil sťažnosť za **neprijateľnú** z dôvodu zjavnej nepodloženosti. Po celkovom zhodnotení relevantných skutočností na základe pred ním vykonaných dôkazov dospel k záveru, že nejde o situáciu, v ktorej by lekárska starostlivosť alebo ošetrovanie zadržaných vyžadovalo iné, ako prijaté opatrenia.

Prebiehajúce sťažnosti

Hafeez proti Spojenému kráľovstvu (č. 30379/20)

Sťažnosť oznámená vláde Spojeného kráľovstva 24. marca 2020.

Táto sťažnosť sa týka rizika uloženia trestu odňatia slobody na doživotie bez možnosti podmienčného prepustenia a nepriemeraných podmienok pozbavenia slobody v dôsledku pandémie COVID-19 vo veci vydania šesťdesiatročného muža s množstvom ochorení, medzi ktoré patrí cukrovka a astma, do USA.

ESLP upovedomil o sťažnosti vládu Spojeného kráľovstva a položil účastníkom konania otázku podľa článku 3 (zákaz neľudských alebo ponižujúcich trestov alebo zaobchádzania) dohovoru.

Maratsis a iní proti Grécku (č. 30335/20) a Vasilakis a iní proti Grécku (č. 30379/20)

Sťažnosti oznámené gréckej vláde 25. februára 2021.

Tento prípad sa týka hlavne podmienok pozbavenia slobody HIV pozitívnych väzňov a predovšetkým naskočí otázku, či orgány prijali primerané kroky na ochranu zdravia sťažovateľov ako osôb žijúcich s HIV v kontexte zdravotnej krízy COVID-19.

ESLP oznámil sťažnosti gréckej vláde a položil účastníkom konania otázky podľa článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania), článku 5 (právo na slobodu a bezpečnosť) a článku 13 (právo na účinný prostriedok nápravy) dohovoru.

Fenech proti Malte (č. 19090/20)

(pozri tiež v časti Právo na slobodu a bezpečnosť)

Sťažnosti oznámené maltskej vláde v marci 2021.

V novembri 2019 bol sťažovateľ zatknutý a vzatý do väzby pre podozrenie z účasti na vražde. Namieta najmä podmienky väzby a údajné zlyhanie štátu pri ochrane jeho zdravia v kontexte pandémie COVID-19 v súvislosti s jeho zraniteľným postavením.

Vo svojom čiastočnom rozhodnutí z 23. marca 2021 ESLP dospel k záveru, že iba na základe spisu nemôže určiť prijateľnosť sťažnosti podľa článku 2 (právo na život) a článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) dohovoru, a že je preto potrebné informovať o nej spolu s otázkami maltskú vládu. ESLP následne rozhodol o odročení preskúmania sťažnosti, po-

kiaľ ide o podmienky väzby a riziko pre jeho život v dôsledku pandémie a zraniteľného postavenia.

Vlamiš a iní proti Grécku (č. 29655/20) a štyri ďalšie sťažnosti (č. 29689/20, 30240/20, 30418/20 a 30574/20)

Sťažnosti oznámené gréckej vláde 16. apríla 2021.

Tieto prípady sa týkajú podmienok pozbavenia slobody sťažovateľov vo väzení Korydallos (v Grécku). Sťažovatelia namietajú najmä nedostatok ochranných opatrení proti šíreniu vírusu COVID-19.

ESLP informoval o sťažnostiach grécku vládu a položil účastníkom konania otázku podľa článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania), článku 5 (právo na slobodu a bezpečnosť) a článku 13 (právo na účinný prostriedok nápravy) dohovoru.

Rus proti Rumunsku (č. 2621/21)

Sťažnosť oznámená rumunskej vláde 11. júna 2021.

Sťažovateľ namieta, že sa vo väzení nakazil vírusom COVID-19. Príčinu vidí v podmienkach výkonu trestu, najmä v preplnenosti.

ESLP oznámil sťažnosť rumunskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) a článku 35 (podmienky prijateľnosti) dohovoru.

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

Riela proti Taliansku (č. 17378/20)

Sťažnosť oznámená talianskej vláde
5. mája 2021.

Tento prípad sa týka údajného nesúladu zdravotného stavu sťažovateľa s pokračovaním pozbavenia jeho osobnej slobody. Sťažovateľ namietal absenciu adekvátnej lekárskej liečby svojich viacerých chorôb a to, že ho úrady neochránili pred rizikom nákazy vírusom COVID-19.

ESLP oznámil sťažnosť talianskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 2 (právo na život), článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) a článku 35 (podmienky prijateľnosti) dohovoru.

Faia proti Taliansku (č. 17378/20)

Sťažnosť oznámená talianskej vláde
5. mája 2021.

Tento prípad sa týka údajnej nezlučiteľnosti zdravotného stavu a vážneho zdravotného postihnutia sťažovateľa s jeho držaním v nápravnom zariadení. Sťažovateľ tiež namietal, že opatrenia zavedené orgánmi na jeho ochranu pred rizikom nákazy vírusom COVID-19 boli nedostatočné.

ESLP oznámil sťažnosť talianskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 3 (zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania) a článku 35 (podmienky prijateľnosti) dohovoru.

PRÁVO NA SLOBODU A BEZPEČNOSŤ

Fenech proti Malte

23. marca 2021 (čiastočné rozhodnutie o prijateľnosti)
(pozri tiež v časti Právo na život a zákaz neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania)

V novembri 2019 bol sťažovateľ zatknutý a vzatý do väzby pre podozrenie z účasti na vražde. Z dôvodu šírenia vírusu COVID-19 boli zavedené vnútroštátne opatrenia, ktoré viedli k prerušeniu trestného konania, a ktoré mali zostať v platnosti, kým nebudú zrušené na príkaz príslušného orgánu. Vnútroštátne súdy si ponechali možnosť rozhodovať o naliehavých prípadoch alebo súvisiacich záležitostiach. V konaní sa pokračovalo o tri mesiace neskôr. Sťažovateľ podal niekoľko neúspešných žiadostí o prepustenie na kauciu.

ESLP vyhlásil za **neprijateľné** námietky sťažovateľa podľa článku 5 (právo na slobodu a bezpečnosť) dohovoru ako zjavne nepodložené. Najmä, pokiaľ ide o to, či orgány konali s náležitou starostlivosťou, ESLP poznamenal, že sťažovateľ neuviedol žiadne zlyhania, omeškania alebo opomenutia orgánov s výnimkou doby, keď bolo konanie prerušené v dôsledku mimoriadnych opatrení. Toto dočasné prerušenie bolo zapríčinené výnimočnými okolnosťami súvisiacimi s globálnou pandémiou, ktorá podľa názoru ústavného súdu odôvodňovala zákonné opatrenia v záujme verejného zdravia, ako aj v záujme sťažovateľa. Z toho vyplýva, že nemožno tvrdiť, že nebola dodržaná povinnosť osobitnej starostlivosti.

Terheş proti Rumunsku

20. mája 2021 (rozhodnutie o prijateľnosti)

Sťažovateľ, ktorý bol zvolený za poslanca Európskeho parlamentu v roku 2019, sa v čase udalosti nachádzal v Rumunsku. Prípad sa týkal lockdownu, ktorý nariadila rumunská vláda od 24. marca do 14. mája 2020 s cieľom bojovať proti pandémie COVID-19, a ktorý znamenal obmedzenia týkajúce sa opustenia domácnosti. Sťažovateľ tvrdil, že lockdown v Rumunsku, ktorý musel dodržiavať, vyústil do pozbavenia slobody.

ESLP vyhlásil sťažnosť za **neprijateľnú** a konštatoval jej nezlučiteľnosť s ustanoveniami dohovoru. Zastával najmä názor, že vytykané opatrenie nemožno stotožňovať s domácim väzením. Okrem toho úroveň obmedzení voľného pohybu sťažovateľa nebola taká, aby sa všeobecný lockdown nariadený orgánmi mohol považovať za pozbavenie slobody. Podľa názoru ESLP teda nebolo možné tvrdiť, že sťažovateľ bol pozbavený osobnej slobody v zmysle článku 5 ods. 1 (právo na slobodu a bezpečnosť) dohovoru. V tomto prípade ESLP tiež pripísal dôležitosť skutočnosti, že sťažovateľ nevysvetlil, aký konkrétny dopad malo namietané opatrenie na jeho osobnú situáciu. Netvrdil, že bol po celú dobu trvania núdzového stavu uväznený v interiéri. ESLP vo všeobecnosti uviedol, že sťažovateľ neposkytol žiadne konkrétne informácie popisujúce jeho skutočnú skúsenosť s lockdownom.

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

Bah proti Holandsku

22. júna 2021 (rozhodnutie o prijateľnosti)

Tento prípad sa týkal toho, že sťažovateľ, štátny príslušník Guiney, nemohol byť vypočutý v odvolacom konaní o zaistení [na účel výkonu administratívneho vyhostenia] osobne alebo prostredníctvom telekonferencie alebo videokonferencie z dôvodu počiatočných problémov s infraštruktúrou počas pandémie COVID-19.

ESLP vyhlásil sťažnosť za **neprijateľnú** z dôvodu zjavnej nepodloženosti, keď zistil, že sťažovateľ bol oprávnený začať konanie v zmysle článku 5 ods. 4 (právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody) dohovoru, a že za okolností prejednávanej veci toto konanie spĺňalo požiadavky tohto ustanovenia. ESLP predovšetkým poznamenal, že vzhľadom na zložité a nepredvídané praktické problémy, ktorým štát čelil počas prvých týždňov pandémie COVID-19, skutočnosť, že sťažovateľ mal prospech z kontradiktórneho konania, počas ktorého bol zastúpený a vypočutý prostredníctvom svojho právneho zástupcu, ktorý sa na pojednávaní telefonicky zúčastnil, a s ktorým bol v pravidelnom kontakte, dôležitosť ostatných uplatniteľných základných práv sťažovateľa a všeobecný záujem verejného zdravia, nebolo preskúmanie rozhodnutia o zaistení bez zabezpečenia jeho účasti na pojednávaní osobne alebo prostredníctvom videokonferencie v rozpore s článkom 5 ods. 4 dohovoru.

Prebiehajúce sťažnosti

Khokhlov proti Cypru (č. 53114/20)

Sťažnosť oznámená cyperskej vláde 10. februára 2021.

Táto sťažnosť sa týka zadržiavania sťažovateľa od októbra 2018 na účely jeho vydania do Ruska, aby bol postavený pred súd. V októbri 2020 bol informovaný, že z dôvodu restriktívnych opatrení týkajúcich sa COVID-19 zo strany Cypru aj Ruska sa oba štáty rozhodli pozastaviť jeho vydávanie. Sťažovateľ sa sťažuje najmä na to, že bol nezákonne a svojvoľne pozbavený slobody na základe neodôvodnených prietahov zo strany vnútroštátnych orgánov pri vydaní.

ESLP oznámil sťažnosť cyperskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 5 (právo na slobodu a bezpečnosť) dohovoru.

Ait Oufella proti Francúzsku (č. 51860/20) a tri ďalšie sťažnosti

Sťažnosti oznámené francúzskej vláde 13. septembra 2021.

Tieto štyri sťažnosti sa týkajú väzby v prípravnom konaní predloženej automaticky bez akéhokoľvek rozhodnutia sudcu v kontexte núdzovej legislatívy na začiatku pandémie COVID-19.

ESLP oznámil sťažnosti francúzskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 5 (právo na slobodu a bezpečnosť) a článku 35 (podmienky prijateľnosti) dohovoru.

PRÁVO NA SPRAVODLIVÉ SÚDNE KONANIE

Prebiehajúce sťažnosti

Združenie pravoslávnej cirkevnej poslušnosti proti Grécku (č. 52104/20)

Sťažnosť oznámená gréckej vláde 25. februára 2021.

Pozri ďalej v časti Sloboda [myslenia, svedomia a] náboženstva.

Avagyan proti Rusku (č. 36911/20)

Sťažnosť oznámená ruskej vláde 4. novembra 2020.

Pozri ďalej v časti Sloboda prejavu.

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

PRÁVO NA REŠPEKTOVANIE SÚKROMNÉHO A RODINNÉHO ŽIVOTA

D. C. proti Taliansku (č. 17289/20)
15. októbra 2020 (rozhodnutie – vyčiarknutie)

Sťažovateľ namietal, že talianske orgány neprijali predbežné a neodkladné opatrenia na zabezpečenie udržania rodinného vzťahu s päťročnou dcérou počas trvania lockdownu. V septembri 2020 informoval kanceláriu ESĽP, že si už nepraje ponechať svoju sťažnosť v platnosti, pretože talianska vláda predpokladala prvé pojednávanie v júni 2020 s cieľom prijať neodkladné predbežné opatrenia v záujme dieťaťa.

Na základe dostupných informácií a vzhľadom na neexistenciu akýchkoľvek osobitných okolností, ktoré by mali vplyv na dodržiavanie práv zaručených dohovorom a jeho protokolmi, ESĽP usúdil, že už nie je dôvod na ďalšie preskúmanie sťažnosti a rozhodol sa **vyčiarknuť** ju zo zoznamu prípadov.

Prebiehajúce sťažnosti

Thevenon proti Francúzsku (č. 46061/21)

Sťažnosť oznámená francúzskej vláde 7. októbra 2021.

Tento prípad sa týka očkovacej povinnosti niektorých povolání, v tomto prípade hasičov, na základe zákona z 5. augusta 2021 týkajúceho sa riadenia zdravotnej krízy. **3** Sťažovateľ v prejednávanej veci namieta očkovaciu povinnosť, ktorá mu bola uložená, a ktorá vyplýva z jeho povolania,

ako aj skutočnosť, že jeho odmietnutie dať sa zaočkovať proti COVID-19 by viedlo od 15. septembra 2021 k pozastaveniu jeho profesionálnej činnosti a vyplácania odmeny za prácu.

ESĽP oznámil žiadosť francúzskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 35 (podmienky prijateľnosti), článku 8 (právo na rešpektovanie súkromného života), článku 14 (zákaz diskriminácie) dohovoru a podľa článku 1 (ochrana majetku) dodatkového protokolu.

SLOBODA MYSLENIA, SVEDOMIA A NÁBOŽENSTVA

Prebiehajúce sťažnosti

Spínu proti Rumunsku (č. 29443/20)
Sťažnosť oznámená rumunskej vláde 1. októbra 2020.

Tento prípad sa týka odmietnutia rumunských orgánov umožniť sťažovateľovi, väzňovi, ktorý je členom Cirkvi adventistov siedmeho dňa, ísť do kostola v Bukurešti na sobotné bohoslužby. Prvostupňový súd jeho žiadosť zamietol z dôvodu, že v dôsledku epidémie COVID-19 sa mimo väzenia mohli vykonávať iba nevyhnutne potrebné činnosti a došlo k prerušeniu morálnej a náboženskej pomoci väzňom.

ESĽP oznámil sťažnosť rumunskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 9 (sloboda náboženského vyznania) dohovoru.

Združenie pravoslávnej cirkevnej poslušnosti proti Grécku (č. 52104/20)

Sťažnosť oznámená gréckej vláde 25. februára 2021.

Tento prípad sa týka zákazu kolektívneho uctievania v kontexte COVID-19.

ESĽP oznámil sťažnosť gréckej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 6 (právo na spravodlivé súdne konanie) a článku 9 (sloboda náboženského vyznania) dohovoru.

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

Magdić proti Chorvátsku (č. 17578/20)

Sťažnosť oznámená chorvátskej vláde 31. mája 2021.

Tento prípad sa týka opatrení prijatých chorvátskymi orgánmi v rámci prevencie šírenia vírusu COVID-19. Sťažovateľ tvrdí, že predmetné opatrenia porušili jeho právo na slobodu náboženského vyznania, slobodu zhromažďovania a slobodu pohybu.

ESLP oznámil sťažnosť chorvátskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 9 (sloboda náboženského vyznania) a článku 11 (sloboda zhromažďovania a združovania) dohovoru a podľa článku 2 (sloboda pohybu) protokolu č. 4 k dohovoru.

SLOBODA PREJAVU

Prebiehajúce sťažnosti

Avagyan proti Rusku (č. 36911/20)

Sťažnosť oznámená ruskej vláde 4. novembra 2020.

V máji 2020 zverejnila sťažovateľka komentár na *Instagrame*, v ktorom okrem iného tvrdila, že v ruskom Krasnodarskom kraji neboli žiadne skutočné prípady COVID-19. Následne bola odsúdená za šírenie nepravdivých informácií na internete a bola jej uložená pokuta vo výške 30 000 ruských rubľov (približne suma 390 eur), proti ktorej sa neúspešne odvolala.

ESLP oznámil sťažnosť ruskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 6 ods. 1 (právo na spravodlivé súdne konanie) a článku 10 (sloboda prejavu) dohovoru.

SLOBODA ZHROMAŽDOVANIA A ZDRUŽOVANIA

Prebiehajúce sťažnosti

Communauté genevoise d'action syndicale (CGAS) proti Švajčiarsku (č. 21881/20)

Sťažnosť oznámená švajčiarskej vláde 11. septembra 2020.

Tento prípad sa týka zákazu demonštrácií v súvislosti s pandemiou COVID-19.

ESLP oznámil sťažnosť švajčiarskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 11 (sloboda zhromažďovania) dohovoru s predbežnými otázkami týkajúcimi sa statusu obete a vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy.

Magdić proti Chorvátsku (č. 17578/20)

Sťažnosť oznámená chorvátskej vláde 31. mája 2021.

Pozri v časti Sloboda [myslenia, svedomia a] náboženstva.

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

OCHRANA MAJETKU

Prebiehajúce sťažnosti

Toromag, s. r. o., proti Slovensku a ďalšie štyri sťažnosti (č. 41217/20, 41253/20, 41263/20, 41271/20 a 49716/20)

Sťažnosti oznámené slovenskej vláde 5. decembra 2020.

Sťažovatelia sú vlastníkami fitnesscentier, ktoré boli uzavreté na základe opatrení prijatých Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky od marca do júna 2020 v rámci prevencie šírenia vírusu COVID-19. Sťažujú sa najmä na údajné vzniknuté finančné škody a stratu budúcich príjmov a klientov.

ESLP oznámil sťažnosti slovenskej vláde a položil účastníkom konania otázku podľa článku 1 (ochrana majetku) dodatkového protokolu k dohovoru spolu s predbežnou otázkou týkajúcou sa vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy.

Thevenon proti Francúzsku (č. 46061/21)

Sťažnosť oznámená francúzskej vláde 7. októbra 2021.

Pozri v časti Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života.

SLOBODA POHYBU

Prebiehajúce sťažnosti

Magdić proti Chorvátsku (č. 17578/20)

Sťažnosť oznámená chorvátskej vláde 31. mája 2021.

Pozri v časti Sloboda [myslenia, svedomia a] náboženstva.

PREDBEŽNÉ OPATRENIA PODĽA ČLÁNKU 39 ROKOVACIEHO PORIADKU ESLP

ESLP dostal okolo 370 žiadostí o vydanie predbežných opatrení týkajúcich sa zdravotnej krízy COVID-19, ktoré podali najmä osoby vo väzení alebo držané v prijímacích a/alebo záchytných centrách pre žiadateľov o azyl a migrantov a boli podané najmä proti Grécku, Taliansku, Francúzsku a Turecku, ale aj proti iným krajinám, ako sú Spojené kráľovstvo a Španielsko. Tieto žiadosti boli veľmi rôznorodé. Zatiaľ čo žiadosti podľa článku 39 rokovacieho poriadku sa zvyčajne týkajú deportácií alebo vydaní, žiadosti doručené od polovice marca 2020 pochádzajú hlavne od osôb, ktoré žiadajú ESLP, aby prijal predbežné opatrenia na ich prepustenie z miesta zadržania a/alebo aby označil opatrenia na ochranu zdravia proti riziku infekcie COVID-19.

V drvivej väčšine prípadov ide o individuálne sťažnosti. Mnohé z nich boli odmietnuté. V mnohých ďalších prípadoch ESLP odložil svoje rozhodnutie a vyžiadaval si informácie od dotknutej vlády. V niektorých prípadoch sa článok 39 uplatnil v súlade s obvyklými kritériami, a to v prípade veľmi zraniteľných osôb (maloletých osôb bez sprievodu alebo osôb s vážnym zdravotným stavom, najmä tehotných žien).

Iba malý počet žiadostí o všeobecné opatrenia sa dostal k ESLP (napríklad: presadenie úplného lockdownu v určitých mestách). Tieto žiadosti boli zamietnuté.

Zdravotná kríza COVID-19

Prehľad judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva

ĎALŠIE ČÍTANIE

Pozri najmä:

- Prehľad (Factsheet) [Zdravie](#),
- [Oznámenia podľa článku 15 \(Odstúpenie vo výnimčných situáciách\) dohovoru](#) v súvislosti s pandémiou COVID-19,
- [Rada Európy a COVID-19](#), osobitná stránka COVID-19,
- Komisar Rady Európy pre ľudské práva, tematická práca [COVID-19](#),
- [Parlamentné zhromaždenie Rady Európy a COVID-19 – Ochrana demokratického zdravia v čase zdravotnej krízy](#), osobitná stránka COVID-19.

Preklad:

JUDr. Mária Siegfriedová
Kancelária Ústavného súdu
Slovenskej republiky

Poznámky:

1 Zákon č. 2021-689 z 31. mája 2021 zaviedol prechodný režim ukončenia núdzového stavu v oblasti verejného zdravia; bol účinný do 30. septembra 2021 a oprávňoval predsedu vlády, okrem iných opatrení, obmedziť cestovanie a používanie verejnej dopravy (napr. požiadavkou nosenia rúšok) či uložiť ochranné opatrenia v obchodoch. Zaviedol tiež „zdravotný preukaz“ s účinnosťou do 30. septembra 2021 pre medzinárodných cestujúcich do a z Francúzska a pre miesta, kde sa schádza veľký počet ľudí (kiná, divadlá, múzeá atď.) alebo obchodné veľtrhy a podobné podujatia.

2 Zákon č. 2021-1040 z 5. augusta 2021 predĺžil režim ukončenia núdzového stavu v oblasti verejného zdravia do 15. novembra 2021 a zároveň rozšíril používanie zdravotného preukazu na ďalšie oblasti každodenného života minimálne do 15. novembra 2021.

3 Pozri poznámku pod čiarou 2.

Zdroj:

Factsheet – COVID-19 health crisis [online]. Štrasburg : Európsky súd pre ľudské práva, 2021 [cit. 2021-10-26]. Dostupné na internete: https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Covid_ENG.pdf.

Vykonávanie dôkazov

Príručka judikatúry ESLP k čl. 6 dohovoru z trestnoprávneho hľadiska

Preklad Príručky judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), strany 42 — 45.

VYKONÁVANIE DŮKAZOV

215. Hoci článok 6 zaručuje právo na spravodlivé prejednanie veci, nestanovuje žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov ako takých, čo je v prvom rade predmetom vnútroštátnej právnej úpravy (*Schenk proti Švajčiarsku*, ods. 45 a 46; *Moreira Ferreira proti Portugalsku* (č. 2) [VK], ods. 83; *Heglas proti Českej republike*, ods. 84).

216. Úlohou súdu preto v zásade nie je určiť, či môže byť prípustný určitý typ dôkazu, napr. dôkaz získaný nezákonne z pohľadu vnútroštátneho práva. Otázkou, na ktorú je potrebné odpovedať, je, či bolo konanie ako celok, vrátane spôsobu, akým sa získali dôkazy, spravodlivé (*Ayetullah Ay proti Turecku*, ods. 123 – 130). To zahŕňa preskúmanie príslušnej namietanej nezákonnosti a, ak došlo k porušeniu aj iného práva vyplývajúceho z dohovoru, [i] povahy konštatovaného porušenia (*Khan proti Spojenému kráľovstvu*, ods. 34; *P. G. a J. H. proti Spojenému kráľovstvu*, ods. 76; *Allan proti Spojenému kráľovstvu*, ods. 42).

217. Pri zisťovaní, či bolo konanie ako celok spravodlivé, treba vziať do úvahy aj to, či boli dodržané práva obvineného. Musí sa predovšetkým skúmať, či mal obvinený príležitosť spochybniť hodnovernosť dôkazov a namietat ich použitie. Okrem toho treba zohľadniť kvalitu dôkazov, ako aj okolnosti, za ktorých sa získali, a či príslušné okolnosti

vzbudzujú pochybnosti o ich hodnovernosti alebo správnosti. Hoci z hľadiska spravodlivosti nemusí byť nevyhnutne problematické, ak získaný dôkaz nebol podložený inými dôkaznými prostriedkami, možno uviesť, že ak je dôkaz skutočne silný a nehrozí, že by bol nehodnoverný, potreba [zabezpečiť] podporné dôkazy primerane klesá (*Bykov proti Rusku* [VK], ods. 89; *Jalloh proti Nemecku* [VK], ods. 96). Súd v tejto súvislosti tiež prikladá váhu tomu, či bol predmetný dôkaz rozhodujúci pre výsledok trestného konania alebo nie (*Gäfgen proti Nemecku* [VK], ods. 164).

218. Pokiaľ ide o preskúmanie charakteru príslušnej namietanej nezákonnosti, vyššie uvedený test sa uplatnil vo veciach týkajúcich sa námietok o tom, že dôkaz získaný v rozpore s právami obvineného sa použil v konaní. Ide napríklad o použitie dôkazu získaného rekogníciou (*Laska a Liška proti Albánsku*), nesprávnym odobratím vzorky od podozrivého na účely súdnej analýzy (*Horvatić proti Chorvátsku*), vyvinutím nátlaku na spoluobvineného (*Erkapić proti Chorvátsku*; *Dominka proti Slovenskej republike* (rozh.); *Stephens proti Malte* (č. 3), ods. 64 – 67), o použitie nastražených dôkazov proti obvinenému (*Lavijov proti Azerbajdžanu*, ods. 64; *Sakit Zahidov proti Azerbajdžanu*, ods. 46 – 49; *Kobiashvili proti Gruzínsku*, ods. 56 – 58), nespravodlivé použitie iných usvedčujúcich svedeckých výpove-

dí a listinných dôkazov proti obvinenému (*Ilgar Mammadov proti Azerbajdžanu* (č. 2); *Ayetullah Ay proti Turecku*), použitie sebausvedčujúcej výpovede v konaní (*Belugin proti Rusku*, ods. 68 – 80) a použitie znaleckého posudku v konaní (*Erduran a Em Export Dis Tic A.Ş. proti Turecku*, ods. 107 až 112; pozri tiež veci *Avagyan proti Arménsku*, ods. 41 a *Gülağacıová proti Turecku* (rozh.), ods. 35 – 40).

219. Rovnaký test sa uplatnil vo veciach týkajúcich sa otázky, či použitie informácie údajne získanej v rozpore s článkom 8 ako dôkazu spôsobilo, že konanie ako celok bolo nespravodlivé v zmysle článku 6. Ide napríklad o prípady súvisiace s použitím dôkazov získaných prostredníctvom (nezákonného) tajného sledovania (*Bykov proti Rusku* [VK], ods. 69 – 83; *Khan proti Spojenému kráľovstvu*, ods. 34; *Dragojević proti Chorvátsku*, ods. 127 – 135; *Nițulescuová proti Rumunsku*; *Dragoș Ioan Rusu proti Rumunsku*, ods. 47 – 50; *Falzarano proti Taliansku* (rozh.), ods. 43 – 48) a prehliadkou a zaistením (*Chodorkovskij a Lebedev proti Rusku*, ods. 699 – 705; *Prade proti Nemecku*; *Tortladze proti Gruzínsku*, ods. 69, 72 – 76 o prehliadke priestorov honorárneho konzula; *Budak proti Turecku*, ods. 68 – 73 a 84 – 86 predovšetkým o dôležitosti preskúmania otázok spojených s nepribratím nezúčastnených osôb).

Vykonávanie dôkazov

Príručka judikatúry ESLP k čl. 6 dohovoru z trestnoprávneho hľadiska

220. Osobitné závery sa však vzťahujú na použitie dôkazu získaného v rozpore s článkom 3 v trestnom konaní. Použitie takého dôkazu, získaného v dôsledku porušenia jedného z ústredných a absolútnych práv zaručených dohovorom vždy vyvoláva závažné otázky, pokiaľ ide o spravodlivosť konania, aj keď pripustenie takého dôkazu nebolo pre odsúdenie rozhodujúce (*Jalloh proti Nemecku* [VK], ods. 99 a 105; *Harutyunyan proti Arménsku*, ods. 63; pozri, naopak, prípad *Mehmet Ali Eser proti Turecku*, ods. 41, v ktorom sa na odsúdenie sťažovateľa v skutočnosti nepoužila výpoveď získaná nátlakom).

221. Použitie výpovede získanej v dôsledku porušenia článku 3 v trestnom konaní preto (bez ohľadu na to, či sa zaobchádzanie označuje za mučenie, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie) automaticky spôsobuje, že konanie ako celok bolo nespravodlivé, v rozpore s článkom 6 (*Gäfgen proti Nemecku* [VK], ods. 166; *Ibrahim a ďalší proti Spojenému kráľovstvu* [VK], ods. 254; *El Haski proti Belgicku*, ods. 85; *Cēsniēks proti Lotyšsku*, ods. 67 – 70). Rovnaké princípy sa uplatnia pri použití výpovede získanej v dôsledku zlého zaobchádzania zo strany súkromných osôb v trestnom konaní (*Ćwik proti Poľsku*).

222. To platí aj pre použitie vecného dôkazu získaného v priamej súvislosti s aktom mučenia (*Gäfgen proti Nemecku* [VK], ods. 167; *Jalloh proti Nemecku* [VK], ods. 105). Pripustenie takého dôkazu získaného v dôsledku konania označovaného za neľudské zaobchádzanie v rozpore s článkom 3, ktoré ale nie je mučením, poruší článok 6 iba v prípade, ak

sa preukáže, že porušenie článku 3 malo dopad na výsledok konania vedeného proti obvinenému, t. j. malo dopad na jeho odsúdenie alebo trest (*Gäfgen proti Nemecku* [VK], ods. 178; *El Haski proti Belgicku*, ods. 85; *Zličić proti Srbsku*, ods. 119).

223. Tieto princípy sa uplatňujú nielen vtedy, keď je obeťou zaobchádzania v rozpore s článkom 3 práve obvinený, ale i vtedy, keď ide o tretie strany (*Tamže*, ods. 85; *Urazbajev proti Rusku*, ods. 73). Súd konkrétne konštatoval, že použitie dôkazu získaného mučením v súdnom konaní by predstavovalo zrejme odopretie spravodlivosti, hoci osoba, od ktorej sa dôkaz takto získal, bola treťou stranou (*Othman (Abu Qatada) proti Spojenému kráľovstvu*, ods. 263 a 267; *Kaçıu a Kotorri proti Albánsku*, ods. 128; *Kormev proti Bulharsku*, ods. 89 a 90).

224. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súd rozhodol, že absencia prijateľnej sťažnosti podľa článku 3 mu v zásade nebráni, aby zohľadnil sťažovateľove tvrdenia, že výpoveď pred políciou bola získaná pomocou donucovacích metód či útľaku, a že jej založenie do spisu, z ktorého vychádzal vo veci konajúci súd, preto predstavovalo porušenie záruky spravodlivého súdneho konania z článku 6 (*Mehmet Du-man proti Turecku*, ods. 42). Podobné závery platia, ak sťažovateľ namietá použitie dôkazu údajne získaného v dôsledku zlého zaobchádzania, ktoré súd nemohol preukázať na základe materiálov, ktoré mal k dispozícii (bez hmotnoprávneho porušenia článku 3 dohovoru). Ak sa sťažovateľ *prima facie* vyjadril, že bol vecný dôkaz potenciálne zís-

kaný prostredníctvom zlého zaobchádzania, vnútroštátne súdy sú za takých okolností povinné objasniť okolnosti prípadu, a ak tak neurobia, môže to viesť k porušeniu článku 6 (*Bochonko proti Gruzínsku*, ods. 96).

225. Problém spojený s vykonávaním dôkazov v konaní vzniká aj so zreteľom na pripustenie dôkazu zabezpečeného od svedkov spolupracujúcich s prokuratúrou. V danej súvislosti súd konštatoval, že použitie výpovedí svedka výmenou za imunitu alebo iné výhody môže spochybniť spravodlivosť prejednávania veci umožneného obvinenému a dokáže nastoliť citlivé otázky, keďže taká výpoveď je už svojou povahou otvorená manipulácii a môže byť uskutočnená výlučne v záujme získať výhody alebo osobne sa pomstiť. Použitie takéhoto druhu výpovede však samo o sebe nespôsobí, že by bolo konanie nespravodlivé (*Verhoek proti Holandsku* (rozh.); *Cornelis proti Holandsku* (rozh.)). Pri preskúmaní konkrétneho prípadu súd posúdil konanie ako celok, pričom zohľadní práva obvineného, ale i záujem verejnosti a poškodených na riadnom stíhaní skutku, a ak je to potrebné, práva svedkov (*Habran a Dalem proti Belgicku*, ods. 96).

226. Vo veci *Adamčo proti Slovenskej republike*, ods. 56 – 71, týkajúcej sa odsúdenia, ktoré sa v rozhodujúcej miere zakladalo na výpovedi spolupáchateľa z konania o uznaní viny a prijatí trestu, súd rozhodol, že došlo k porušeniu článku 6 dohovoru vzhľadom na nasledujúce závery: výpoveď predstavovala, ak nie jediný, tak prinajmenšom rozhodujúci dôkaz proti sťažovateľo-

Vykonávanie dôkazov

Príručka judikatúry ESLP k čl. 6 dohovoru z trestnoprávneho hľadiska

vi; vnútroštátne súdy sa nezaoberali širším kontextom, v rámci ktorého svedok získal výhody zo strany prokuratúry; skutočnosť, že k uzavretiu dohody o uznaní viny a prijatí trestu s prokuratúrou došlo bez účasti súdu a vzhľadom na to, že vnútroštátne súdy neposkytli relevantné odôvodnenie vo vzťahu k sťažovateľovým argumentom.

227. Na rozdiel od toho, v prípade *Kadagišviliovi proti Gruzínsku*, ods. 156 a 157, sa súd nedomnieval, že by odvolávanie sa na výpovede podozrivých, ktorí uzavreli dohody o uznaní viny a prijatí trestu s prokuratúrou, spôsobilo, že bolo konanie ako celok nespravodlivé. Súd zdôraznil skutočnosť, že sa konanie o uznaní viny a prijatí trestu vykonalo v súlade so zákonom a sprevádzalo ho primerané súdne preskúmanie. Navyše, dotknutí svedkovia vypovedali pred súdom v konaní vedenom proti sťažovateľom a sťažovatelia mali dostatok príležitostí ich krížovo vypočuť. Súd tiež považoval za dôležité, že sa v konaní vedenom proti sťažovateľom nepripustili žiadne skutkové zistenia z konania o uznaní viny a prijatí trestu bez toho, že by sa riadne a úplne preskúmali na pojednávaní.

228. Napokon, je potrebné poznamenať, že v niektorých prípadoch môže na strane orgánov vzniknúť pozitívna povinnosť [vec] vyšetriť a zhromaždiť dôkazy v prospech obvineného. Vo veci *V. C. L. a A. N. proti Spojenému kráľovstvu*, ods. 195 – 200, týkajúcej sa prípadu obchodovania s ľuďmi, v ktorom obeť obchodovania stíhali za drogové trestné činy (spáchané v súvislosti s obchodovaním), súd prizval, že dôkaz o tom, že obvinený je obeťou obchodovania s ľuďmi, by sa mal považovať za „základný aspekt“ obhajoby, ktorý by obvinený mal byť schopný bez obmedzenia zabezpečiť. V danej súvislosti súd poukázal na pozitívny záväzok štátu podľa článku 4 dohovoru vyšetriť situáciu prípadného obchodovania s ľuďmi. ¹ V predmetnej veci mal súd za to, že to, že sa riadne nepreskúmalo postavenie sťažovateľov ako obetí obchodovania s ľuďmi zabránilo orgánom, aby zabezpečili dôkazy, ktoré by mohli predstavovať základný aspekt obhajoby sťažovateľov.

Preklad:

Mgr. Barbara Babáková
Kancelária Najvyššieho súdu
Slovenskej republiky

Poznámky:

¹ Pozri bližšie *Príručku k článku 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*.

Zdroj:

Guide on Article 6 of the European Convention on human Rights. Right to a fair trial (criminal limb) [online]. Štrasburg : Európsky súd pre ľudské práva, 2021 [cit. 2021-11-10]. Dostupné na internete: <http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_ENG.pdf>.

Európska únia
Európsky sociálny fond

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu